

UREJNIŠTVO IN UPRAVA:
LJUBLJANA,
KNAFLJEVA ULICA ŠTEV. 8
TELEFON 11.22 do 11.26

ROKOPISI SE NE VRACAJO

IZDAJA VSAK DAN RAZEN
PONEDELJKA

SLOVENSKI POROČEVALEC

INSERATNI ODDELEK
LJUBLJANA,
SELENBURGOVA ULICA ŠTEV. 8
TELEFON 38-32, 38-23
POST. CEKOVNI RACUN
V LJUBLJANI ŠT. 11.739

OGLASI PO CENIKU

MESEČNA NAROČNINA
40 DIN

GLASILO OSVOBODILNE FRONTE SLOVENIJE

Mobilizirati moramo delovno ljudstvo v boju za njegove koristi

Govor predsednika Narodne vlade Slovenije tov. Borisa Kidriča na I. kongresu Enotnih sindikalnih zvez delavcev in nameščencev v Ljubljani

Na prvem kongresu ESZDNS je govoril tudi predsednik Narodne vlade Slovenije in tajnik izvršnega odbora Osvobodilne fronte tovariš Boris Kidrič. Toplo pozdravljen in pogosto prekinjen z navdušenim pritrjevanjem je tovariš predsednik podal obširno poročilo, ki ga deloma v izvlečku priobčujemo.

Tovariš predsednik je v imenu IOOF in NVS pozdravil kongres in mu čestital k lepemu uspehu. V imenu Izvršnega odbora in Narodne vlade se je zahvalil delavstvu za veliko požrtvovalnost, za globok patriotizem, za vso ljudsko demokratično zavest in demokratično samozavest, ki jo je delavski razred dokazal v štiriletni narodni osvobodilni borbi in jo potrdil v teh prvih mesecih obnove.

IOOF in NVS sta mnenja, da ne bi izpolnila svoje dolžnosti do našega ljudstva, do njegovega najudarnejšega jedra — našega delavstva, če bi spregovorili samo nekaj lepih besed v vzpodbudo ali v zahvalo. Tako važna organizacija, kot so enotni delavski in nameščenski sindikati, zasluži tako s strani političnega vodstva naše OF kot s strani Narodne vlade vso pozornost in je naše politično vodstvo in naša narodna oblast od tej priložnosti dolžna podati poročilo, kaj je izvršila v smislu ljudstva in po nalogah ljudstva, iz katerega je zrasla in kateremu odgovarja.

V razliko od prejšnjih časov je navada naše ljudske demokracije, da se naša oblast in politično vodstvo večkrat posvetujeta s predstavniki našega ljudstva in da na takih posvetovanjih podata — vsaj v nekem smislu — poročilo o svojem delu. Tako posvetovanja so že bila, posvetovanja s predstavniki naših kmetov, posvetovanja s predstavniki naših trgovcev, posvetovanja s predstavniki naših delavcev, posvetovanja s predstavniki naše znanosti in s predstavniki naše šolske, gimnazijske in univerzitetne vzgoje. Toliko važnejše je, podati svoje poročilo tudi pred izvoljenimi zastopniki tako važnih organizacij kakor so sindikati.

Tovariš predsednik je nato opozoril, da bo značaj poročila drugačen kot bi bilo to običajno v preteklih dobah. Smo sredi volivne kampanje. V stari Jugoslaviji so bila ob takih prilikah običajna hvalisanja. Danes pa ne gre za to, da bi hvalili uspehe zaradi same hvale. Gre za to, da podamo tiste poglavitne probleme, ki jih ljudstvo mora poznati zato, da bo lahko v dejanju podprlo svojo oblast, politično vodstvo OF v celoti in da bo dejansko delo rastlo iz ljudstva samega. Poročilo ne bo izčrpano in ne bo ločeno za delo Osvobodilne fronte posebej in delo Narodne vlade posebej. Narodna vlada je, kot znano, vlada Osvobodilne fronte. In v poročilu gre za probleme našega dejavnega življenja, pri katerem zlasti sindikati lahko ogromno pripomorejo v našo ljudsko korist.

Tovariš predsednik je prešel na poročilo od tistega trenutka, ko je naša slavna Jugoslovanska armada pod vodstvom svojega vrhovnega poveljnika maršala Tita končno veljavno osvobodila vso našo federalno enoto. Prva naloga je bila, da utrdimo tisto mogočno gibanje, preko katerega smo zmagovali v vseh štirih letih, v okviru katerega je bila izoblikovana naša ljudska enotnost in v okviru katerega in preko katerega se je naš narod združil z vsemi jugoslovanskimi narodi pod Titovim vodstvom. Če ne bi takoj po končani osvoboditvi Slovenije posvetili vse pažnje utrditvi nadaljnega razvoja naše Osvobodilne fronte, potem bi pač zamudili eno izmed najvažnejših priložnosti, da se tista oblika našega javnega in političnega življenja, ki se je skovala in ki je bila preizkušena v teku narodno osvobodilne borbe,

z vso silo utrdi takrat, ko je bilo treba našemu javnemu življenju utreti končno veljavno pot, to je svoboden razvoj. Rezultati dela, ki ga je IOOF podvzel takoj po končni osvoboditvi Slovenije, so v glavnem naslednji: Organizacije OF so bile postavljene vsepovsod, po vsej Sloveniji. Danes v Sloveniji ni predela, kjer ne bi delovala organizacija ali odbor Osvobodilne fronte. Čeprav je OF obstajala že štiri leta in je v teku borbe zajela ogromno večino slovenskega ljudstva, vendar vzpostavitev OF po vsej Sloveniji po končni osvoboditvi ni bila najlažji in najenostavnejši problem. Dejstvo je namreč, da je okupator v teku narodno osvobodilne borbe pridobil mnogo izkušenj, da mu je uspelo na osnovi lastnih izkušenj spoznati metode našega ilegalnega dela in uspelo mu je uničiti vrsto našega kadra in razbiti vrsto naših organizacij. Zlasti v severnih predelih Slovenije je bilo treba vzpostaviti OF popolnoma znova. Kakor se je reakcija čutila ob končni osvoboditvi Slovenije smrtno udarjena, se je vendar že tedaj poizkusila zateči tja, kjer se je čutila najbolj varno, to je, v samo organizacijo OF. Imeli smo primere, da so se zlasti na Štajerskem odbori OF marsikje podali v varstvo reakcije, reakcija se je ob nebudnosti naših kadrov nagrmadila v odbore OF. Organizacijski budnosti OF, politični budnosti OF, našemu mlademu kadru je uspelo, da je tak poizkus reakcije začel takoj zatirati in da ga je v glavnem zatrl. Danes imamo odbore OF v glavnem v tistih rokah, v katere spadajo.

Tej čistki odborov OF je sledil prvi kongres OF, na katerega je poslala svoje zastopnike sleherni organizacija s terena, na katerem je bilo navzočih več kot 1700 delegatov. Ta kongres je bil vnovič mogočna manifestacija, da naše ljudstvo zaupa edino OF, da daje naše ljudstvo vse za OF, da je OF resnična posoda in resnična oblika naše ljudske enotnosti. Prvi kongres OF je potrdil naziranje, da je OF zmogala na vsej fronti, da je OF zares tisto gibanje, tista organizacija, ki jo je naše ljudstvo spoznalo za svojo, ki naj vodi naše ljudstvo do zmage tudi v težki borbi za obnovo naše domovine, v borbi za izgradnjo naše ljudske oblasti. V tem času se je tudi pokazalo ogromno delo OF na vseh popriščih javnega udejstvovanja, tako upravnega kakor gospodarskega.

Bilo bi napačno misliti, da bi se OF lahko zadovoljila samo s splošno politično smerjo našega ljudstva in s splošnim političnim programom. Takoj po osvoboditvi je bila naloga OF dokazati, da je tista organizacija, ki mora in hoče ljudstvo povesti v konstruktivno delo za njegove lastne koristi tako na upravnem kakor na gospodarskem poprišču. Vrh tega je bila OF edina sposobna, da izvede začetne upravne in gospodarske korake, ker je bila OF edina organizacija, ki je v Sloveniji ob osvoboditvi v celoti uspevala. Vse druge organizacije je bilo treba šele postavljati. Zato se je nujno zgodilo, da so odbori OF v prvem času morali prevzeti oblast, da so morali zgraditi naš začetni upravni aparat, da so morali pripraviti vse za volitve v krajevne in okrajne narodno osvobodilne odbore. V gospodarskem pogledu je bila OF dolžna izvesti mobilizacijo naših ljudskih množic za obnovo Obe nalogi je OF izvršila v glavnem z uspehom.

Ob tej priliki je tovariš predsednik podčrtal ogromni delež sindikatov, ki utelešajo delavsko enotnost. Če govorimo o OF, govorimo o naših sindikatih, ki so neločljiv sestavni del OF. Še več, na osnovi izkušenj OF vemo, da so naši sindikati jedro OF. Sindikati so nadaljevanje Delavske enotnosti iz leta 1941. in doka-

zali so, da so vredni dediči in vredni nasledniki delavske enotnosti. Leta 1941. je bil popolnoma enoten delavski razred udarni jedro, bil je osnova, iz katere je lahko zrasla popolnoma enotna OF. In prav tako, kot se je delavska enotnost pokazala resnično jedro naše OF v narodno osvobodilni borbi, prav tako so se sindikati pokazali v borbi za zgraditev oblasti in za rešitev osnovnih gospodarskih nalog po osvoboditvi kot jedro vse naše organizacijske in tudi politične oblasti. V tem smislu je IOOF dolžan še enkrat izreči priznanje in zahvalo našim sindikatom v imenu vsega našega ljudstva.

Uspehi, ki jih je dosegla OF v prvih mesecih po končni osvoboditvi, so popolnoma potrdili, da je OF v našem narodu organizacija popolnoma novega kova. Ne samo v narodno osvobodilni borbi, temveč tudi v teh mesecih po končni osvoboditvi se je OF izkazala kot organizacija, kjer je mesto za slehernega poštenega Slovenca, ki mu je ljudska demokracija osnovni politični program. Pri vsem svojem delu, na vseh popriščih udejstvovanja se je OF izkazala kot posoda in kot oblika naše ljudske enotnosti. Izkazala se je kot osnovno sredstvo dejanske ljudske aktivizacije, kot osnovno sredstvo za rast ljudske demokratične zavesti, za rast ljudske demokratične samozavesti. Hkrati se je OF izkazala kot osnovno sredstvo in osnovno mesto svobodne in resnične konstruktivne kritike slehernega državljanja.

Nato je tovariš predsednik primerjal te lastnosti OF z lastnostmi oficijelnih strank stare Jugoslavije. Vsaka od teh se je izkazala kot nosilec protidemokratskega ali kvečjemu lažidemokratskega programa. Vsaka od teh se je izkazala kot razbijalec ljudske enotnosti. Vsaka od teh je vodila ljudstvo proč od javnega življenja, proč od aktivizacije. Zato ni mogla dvigniti ljudske samozavesti k resnični kritiki, k resničnemu razvoju. Prav zaradi tega, ker so osnovne značilnosti OF diametralno nasprotno vsem tem osnovnim značilnostim starega predaprilskega življenja, prav zaradi tega je OF v našem javnem življenju popolnoma nov, zares ljudski demokratični pojav. OF je to dokazala ne samo v narodno osvobodilni borbi, temveč tudi v teh pičlih mesecih po končni osvoboditvi.

Ko ugotavljamo take uspehe OF, moramo biti dovolj trezni, da bomo ugotovili tudi napake, ki so bile napravljene v teh mesecih. Ene najslabših navad, ki smo jih prevzeli iz stare dediščine, je vztrajna hoja po starih, izvoženih kolovozih. Tako hoja zavaja dostikrat v metode, ki so popolnoma nasprotno duhu našega življenja, ki so popolnoma nasprotno novi vsebini in obliki naših organizacij. Takemu povračanju v staro, takemu vklepanju nove vsebine v stare oblike je treba napovedati najostrejši boj.

Za primer takega napačnega delovanja je označil tovariš predsednik način vpisovanja v OF, kot ga vrše nekatere organizacije. Pogosto spominja to vpisovanje na vpisovanje v starih predaprilskih časih, ko je politična organizacija vršila vpisovanje zase samo zato, da si pridobi novih volivcev. Pri nas ne gre za take pojave. Pri nas gre za to, da tovariši, ki so se v OF vpisali, v organizaciji OF tudi v resnici zažive, da zažive torej vse organizacije OF. Kaj hočemo od organizacije OF? Hočemo, da so, kot je izjavil in poudaril prvi kongres OF, resnično žarišče vsega našega javnega življenja. Hočemo, da je osnovna, terenska organizacija OF resnično žarišče vsega našega političnega dela med ljudskimi množicami, našega gospodarskega življenja, naše gospodarske politike, naše gospodarske vzgoje ljudskih mno-

žic. Hočemo, da je OF mesto, kjer ima največji, svoboden razmah resnična konstruktivna kritika, hočemo, da je organizacija OF tista organizacija, ki uči državljane posegati po njih pravicah, ki uči državljane izvajati konstruktivno kritiko, ki uči državljane preganjati in razkrinkavati nezdrave in nepravilne pojave. Naše osnovne terenske organizacije OF morajo biti tiste, ki bodo dejansko izvedle borbo za demokratični red, za demokratično ureditev, ki bodo dejansko izvedle borbo proti sleherni nepravilnosti in samovolji na terenu. Če pa naloge osnovnih organizacij OF postavljamo tako, če naglašamo, da so osnovne terenske organizacije OF resnično žarišče vsega našega javnega življenja in udejstvovanja, tedaj je nujno potrebno, da se za tako aktivizacijo naših terenskih organizacij izvrši neprimerno več kot samo vpisovanje. Naše terenske organizacije morajo zaživet v celoti. K temu je dolžan prispevati vsak resnični pripadnik OF. Vsak, kdor živi v okviru te organizacije, je dolžan pomagati terenskim kadrom, da v terenskih organizacijah res zažive tako, kot zahteva Osvobodilna fronta po svojem sestavu, programu in vsebini.

Tovariš predsednik je zatem naglasil važno vlogo, ki jo imajo pri tem sindikati kot bistveni sestavni del OF. Naloga sindikatov danes ni samo, skrbeti za ekonomski položaj delavcev in nameščencev in za dviganje produkcije. Naloga sindikatov je torej izrazito politična naloga: politično delo med svojimi člani. Prav s takim političnim delom, prav s tem, da se bodo sindikati v resnici brigali za vse javno življenje, da bodo vodili račun o vsem, kar se dogaja v okolišju, o vsem, kar je v korist ali škodo ljudstva, bodo največ prispevali k resnični aktivizaciji terenskih organizacij OF. Po mnenju Osvobodilne fronte je napačno, če prepuščajo naše sindikalne organizacije skrb za javno življenje in dogajanje samo odboru OF. Napačno zaradi tega, ker pričakuje delavstvo in nameščentstvo od sindikalnih organizacij, da bodo delovale v njegovo korist v vseh panogah javnega življenja. Napačno zato, ker mora imeti zanimanje sindikatov za sleherni vprašanje našega javnega življenja eno samo posledico: krepitev moči delavskega razreda in s tem vseh ljudskih elementov v našem javnem življenju. Napačno zaradi tega, ker lahko da zanimanje sindikatov za vse panoge mogočno podporo javnemu prizadevanju Osvobodilne fronte. Ni torej samo v interesu delavstva kot takega in v interesu sindikatov, je v interesu vse Osvobodilne fronte, v interesu vsega ljudstva, da se sindikati v vsem delu Osvobodilne fronte najtemeljiteje, najuspešneje uveljavijo.

Tovariš predsednik je potem govoril o graditvi, rasti in učrstitvi naše narodne oblasti, kot o drugi naši nalogi po osvoboditvi. Prav ljudska oblast je bila tista, za kar so se naši narodi borili. Boriti se za svobodo in hkrati se boriti za narodno, ljudsko oblast, to ne pomeni nič. Če se hočeš boriti za svobodo, se moraš boriti tudi za svobodo narodne, za svobodo ljudske oblasti. Čim je bila ta borba ovenčana z zmago, je bilo jasno, da je njen najmočnejši, najmočnejši plod narodna in ljudska oblast. Kot že rečeno, je morala OF prvi teden in mesec na terenu vzeti organizacijo oblasti v svoje roke. Organizacije OF pa so se na osnovi vse naše obvladane zasnove morale pripravljati takoj za izvedbo krajevnih in okrajnih volitev.

Volitve so bile izvedene med 29. julijem in 26. avgustom. Prvič v zgodovini našega naroda se je volitev udeležilo 60% vseh prebivalcev v naši federativni edi-

nici, 60% vseh prebivalcev sploh. Odkod teh 60%? Odtod, da so imele volivno pravico tudi žene in mladina od 18. leta dalje. Se nikoli pri nobenih volitvah se ni zgodilo, da bi glasovalo 95,8% volivnih upravičencev. In od teh 95,8% jih je 95 odstotkov glasovalo za Osvobodilno fronto. Iz tega jasno sledi, da so volitve v krajevne in okrajne NOO pomenile prvič ogromno priznanje našega ljudstva, in drugič vojaško zmago Osvobodilne fronte.

Te volitve pa so nam tudi dale iz ljudskih globin na tisoče in tisoče novih kadrov. Krajevnih odborov je bilo v Sloveniji izvoljenih 11.360, okrajnih odborov je bilo izvoljenih 2184. To pomeni, da smo dobili več kot desetstično novih ljudskih kadrov. Danes posluje v vsej Sloveniji nad 1350 krajevnih odborov, to se pravi, v vsakem kraju Slovenije posluje izvoljeni krajevni odbor. Vsak okraj ima izvoljeno okrajno skupščino, ima izvoljen okrajni odbor. Volitve v okrajne skupščine in v okrajne odbore bodo izvedene po volitvah v konstituanto. Uspehi v graditvi naše oblasti so zlasti glede na kratek čas izredno veliki.

Hkrati z uspehi pa moramo, kot je poudaril tovariš predsednik, videti tudi napake. Kakor pomenijo volitve izredno aktivizacijo našega ljudstva, kakor pomenijo dvig novih kadrov, pa se moramo zavedati, da krajevni in okrajni odbori še ne delajo povsod tako, kot bi bilo treba. Kader je še nevesč, kader še nima zadostnega znanja, temu kadru je treba še pomagati. Z novooorganiziranimi ljudskimi oblastmi ne moremo delati na stari način in po starih metodah. Bistvo ljudske oblasti je prav v tem, da je to oblast ljudstva. To pa pomeni hkrati, da se za delo organov ljudske oblasti zanima vse ljudstvo, da ga kontrolira vse ljudstvo, da vse ljudstvo sodeluje pri oblastvenih ukrepih. Popolnoma napačno je mišljenje, da smo izvolili krajevne in okrajne odbore zato, da vse skrbi —

za javni blagor, kakor pravijo — prepustimo krajevnim in okrajnim odborom. Izvolitev novih odborov pomeni, da bodo prvič ti tovariši v imenu ljudstva vršili oblast, drugič pa, da bodo pri svojem upravnem in gospodarskem delu stalno aktivizirali naše osnovne ljudske množice. Aktivizirati danes zbere volivcev, poročati zbranim volivcem, je prav tako važno, kakor aktivizirati odbornike same.

Delavstvo — najzavednejši element v našem ljudstvu — mora nujno pokazati tudi tukaj vodilno vlogo. Pokazati mora primer, kako je treba aktivizirati odbornike in volivce. Pot naših novo izvoljenih odborov ne bo lahka. Tudi pri naši oblasti, pri naši upravi se bo treba boriti z mnogimi težavami, z neznanjem in nerodnostjo. Toda, kakor smo povsod odnesli zmago doslej, tako jo bomo tudi na tem poprišču. Potrebno pa je, da zastavimo vse sile. Naj kongres pretrese vprašanje, s čim lahko sindikati pripomorejo pri aktivizaciji naših organov oblasti. Vprašanje dobrega in slabega poslovanja naših oblastnih organov ne more in ne sme biti vprašanje, ki sindikatov ne bi zanimalo.

Podvzeti so vsi potrebni ukrepi da bodo v teku enega meseca do šest tednov šli vsi novo izvoljeni odborniki skozi kratke upravne politične kurse po okrajih in okrožjih. Potrebno je, da bodo ti kurzi maksimalno izrabili čas. Potrebno je da vsak kurzist, ki ima kaj več znanja kot drugi, s svoje strani pripomore, da poda to znanje predavateljem in da tovariši, ki bodo v dilih kurze, to znanje prenesejo v vse ostale odbornike. Tudi v tem pogledu ni majhna naloga našim sindikatov. Sindikati morajo pirati in navajati svoje člane bodo tu vzpodbujali k pravilnemu delu in med svojimi predavanji svečali zadostno pažnjo vprašanje, ki se tičejo naše oblasti. Nemogoče si je misliti dobro poslovanje terih koli organov naše oblasti konstruktivne bitje brez te kontrole ljudstva. Naši novi kadri bi zapadli blazni vrtoglavi, če ne

Govor predsednika

tov. Borisa Kidriča

bi bili pod stalno kontrolo ljudstva, če ne bi bili podvrženi konstruktivni kritiki takrat, kadar delajo napake. Brez dvoma so dolžni naši sindikati, da vsem organizacijam Osvobodilne fronte pri konstruktivni kritiki pomagajo. Naj našji sindikati goje v svojih organizacijah in preko svojih sindikalnih organizacij duh konstruktivne kritike. Naj duh borbe proti napakam in proti samovolji prenese na vse naše ljudstvo. S tem bo delavski razred, s tem bodo naše sindikalne organizacije dokazale primer dejanske vodilne vloge v našem ljudstvu.

Tovariš predsednik je prešel na tretjo nalogo, ki se jo je morala lotiti Narodna vlada in vse naše organizacije, to je gospodarstvo. Gre za: 1. vprašanje obnove industrije, 2. vprašanje obdelave zemlje in zagotovitev tistih prebitkov, ki jih kmet lahko že danes da svojemu ljudstvu, 3. vprašanje naše finančne politike in 4. vprašanje naše preskrbe.

Pri obnovi industrije je treba povedati, da imamo dolžnost ne le do naše federalne enote, ampak do vse naše močne, lepe Jugoslavije. Industrija je namreč ostala v Sloveniji najbolj ohranjena, sposobna največje produktivnosti od vse industrije v Jugoslaviji. Zato pa se je hitro obnoviti industrijo, razviti razvoj njene produktivnosti in vzpostaviti normalno stanje hkrati reklo, zagotoviti industrijske rezervoarje za vso Jugoslavijo. S tem, da je naše delavstvo prevzelo nalogo obnoviti industrijo, ni samo izpolnilo svojih ožjih dolžnosti do federalne enote Slovenije, ampak je moralo izpolniti in je v visoko moralo izpolnilo dolžnosti do vse Jugoslavije. Ugotoviti moramo, da je naše delavstvo izpolnilo v prvih mesecih obnove svoje dolžnosti prav tako, kakor je v celoti izpolnilo dolžnosti v narodni osvobodilni borbi. Našemu delavstvu gre zahvala, da je industrija pri nas v glavnem obnovljena, da se je produktivnost dela začela približevati predvojni produktivnosti, da jo je ponekod celo presešla, tako da imamo višjo produktivnost kakor je bila pred vojno. Kjer tega ni, je krivo temu v glavnem samo še pomanjkanje surovin. Ko se moramo za to dejstvo zahvaliti našemu delavstvu, se moramo predvsem zahvaliti njenim sindikalnim organizacijam. Toda naše naloge v pogledu industrije še niso do kraja izpolnjene. Dejstvo je danes, da moč naše ljudske države, naše nove ljudske demokracije najbolj krepil in bo krepila moč naše industrije, zlasti moč njenega državnega sektorja. Zato, da se bo dvignila produktivnost dela in državnega sektorja, zato da se bo dvignila kapaciteta naše industrije, industrijska moč naše države, zato je vredno žrtvovati. Z žrtvovanjem v ta namen žrtvujemo za sebe, žrtvujemo za svojo moč na znotraj in zunanaj žrtvujemo za svojo lepšo bodočnost.

Druga gospodarska naloga je vprašanje obdelave zemlje, vprašanje zagotovite kmetom osnovnih industrijskih izdelkov, ki so neobhodno potrebni za obdelavo zemlje. V tem so bili doseženi znatni uspehi, da si ne vsi. Zagotovljena je bila modra galica, kar je bilo eno najtežjih vprašanj. Temu se imamo zahvaliti za izredno dober vinski pridelek. Naša industrija je kmetu zagotovila najosnovnejše orodje, ki ga je potreboval v časih po osvoboditvi. Zagotovljeno je bilo tudi najosnovnejše pogonsko sredstvo za mlatnice. Zagotovljene so bile osnovne potrebe glede umetnega gnojila. Res je, da se danes čisto pogosto slišijo pritožbe, da je umetno gnojilo drago. Res je tudi, da je umetno gnojilo 50% dražje kot pred vojno. Hkrati pa moramo ugotoviti tudi to, da so cene kmetijskih proizvodov vsaj za 100% višje. Kar se tiče posetve, so zagotovljena osnovna sredstva za to, da bo posetev zadostna in da bo s tem tudi pridelek zadosten.

V naši finančni politiki smo bili pred sledečimi naloga: hitra zamenjava denarja spriči štirih valut na našem ozemlju; zagotoviti čim hitrejši in čim večji obtok denarja po naši federalni enoti spriči pomanjkanja denarnih sredstev, ki jih je odnesel okupator; vso finančno politiko usmeriti tako, da bodo imeli pri tem korist naši osnovni ljudski sloji. Če pogledamo rezultate, je treba ugotoviti naslednje: Denar v Sloveniji je bil zamenjan. V začetku se je občutilo zelo veliko pomanjkanje denarja, sedaj pa to pomanjkanje denarja pada s krediti, ki jih daje zvezna in federalna vlada. Včasih je bila osnovna poteza naše finančne politike izmaganje ljudskih finančnih virov, izmaganje ljudske denarne moči v korist protiljudskim špekulantom, danes gre vse to v korist čim večje denarne zmogljivosti ljudstva, čeprav se to kot povojni pojav v celoti še ne vidi. Vzemimo samo vprašanje kreditov. Od 189 milijonov 140.000 v zadnjem četrletju kreditov je bilo za našo industrijo za meze v državnem sektorju razdeljenih 127.423.000 dinarjev, ne da bi dobila država za produkte, ki so bili izdelani, že isto

časno povračilo. Za pospeševanje obratov je bilo izdanih 3.000.000, za upravne izdatke naših oblasti, ki gredo za kmečke potrebe, za potrebe pomoči tistim, ki so bili od vojne najbolj prizadeti, je šlo 24 milijonov. Od kreditov za našo socialno politiko odpade največ za podporo tistim, ki so bili prizadeti po fašističnem terorju. Od 99 milijonov kreditov za našo socialno politiko odpade na te podpore 55 milijonov. Jasno je, da ta kreditna politika, ki ne zadržuje ničesar v državnih blaginjah, ampak daje ves denar v obtok za splošne koristi ljudstva, povečuje vsoto krožečega denarja in nima ničesar skupnega s staro kreditno politiko, ki je pomenila čim večje denarno in materialno izsesavanje ljudstva. Toda v tej smeri naše kreditne politike moramo ugotoviti dejstvo, da je to šele izdajanje (emisija) naših finančnih sredstev. Če pogledamo, v kakšnem odnosu so predvideni izdatki našega budžeta za to leto z dohodki, ki jih je država imela doselej, vidimo, da bo treba v bodoče vse drugače skrbeti tudi za državne dohodke, ki niso več v škodo ljudski skupnosti, ampak v njeno korist. Doselej smo imeli na davku in trošarinah za federalno Slovenijo dohodkov 16.000.000. Za zvezno državo v Sloveniji 19.000.000 skupaj 35.843.000 dinarjev. Predvideni budžet je za dobo julij-december 1945 798.000.000. Razlika je skoraj dvajsetkratna in ta razlika izhaja predvsem iz dejstva, da se sedaj vrši emisija denarja, izhaja iz dejstva, da je bil v prvih mesecih znaten zastoj gospodarskega življenja, da smo povsod naleteli na ruševine, na posledice okupatorjevega gospodarstva. Hkrati pa si moramo biti na osnovi tega finančnega dejstva na jasnem o tem, da vse stvari ne gredo in ne morejo iti preko noči, da moramo našemu gospodarstvu ustvariti trdne temelje.

Tovariš predsednik je izrazil željo, da se o tem podrobneje porazgovori. Mnogo je namreč tovarišev med našimi dobrimi in poštenimi aktivisti, ki si gospodarska vprašanja predstavljajo preenostavno. Mnogo je tovarišev, ki mislijo, da ljudska oblast že sama lahko prinese gospodarsko blagostanje. Tisti, ki tako mislijo, nimajo prav, tisti v bistvu vsega našega problema, tisti tega, kaj je zapustil okupator in vojna, ne razumejo. Prvo je za ljudstvo imeti oblast v svojih rokah. Če ima to, potem lahko vse ostalo uravnava kakor sam hoče, odnosno spriči objektivnih težav v svojo korist. Če pa nima oblasti v svojih rokah, potem uravnava to protiljudski oblastniki in svojo korist. Zato je osnovno vprašanje po vojni: držati v rokah oblast, ki si jo je ljudstvo izvojevalo in za to oblast v gospodarskem pogledu tudi potpeti, če je treba.

Tudi o vprašanju mezd in plač je treba odkrito spregovoriti že zaradi tega, da bomo vedeli, po kakšni poti naj hodimo in da ne bo nepotrebnih iluzij in potem tudi nepotrebnih razočaranj. Jasna stvar je, da so vsi, ki so bili in ki so resnični ljudje ljudstva, stremeli, stremeli in bodo stremeli za čim boljši materialni položaj delovnega ljudstva. Brez tega si ni mogoče zamisliti resnično srečne bodočnosti. Jasna stvar je, da se dober ali slab položaj ljudstva izraža tudi v dobrih ali slabih prejemkih. Lahko si je silko dobrega položaja ustvariti na primitivni način: napravimo visoke mezde. Ničde nima ničesar proti visokim mezdám. Mi smo se borili za visoke mezde in bomo gledali tudi sedaj na to. Toda napraviti samo visoke mezde je lahka, primitivna pot. Kaj bi napravila državna podjetja s tem, da bi postavila visoke mezde? Vzemimo: visoki stroški, visok dobiček, produkti v visokim cenam! S tem bi dejanska vrednost mezd padla. Pridelje tretje. Tudi cene kmečkimi proizvodi bi bile višje. Kmet bi zahteval, kajti delavske mezde bi bile visoke, industrijski produkti bi imeli visoko ceno. Realna mezda že odpade. Pridelje četrto, država. Država ne more denarja samo izdajati, mora ga imeti tudi v blaginji. Nabijemo na produkte take, pa bodo produkti še dražji. Realna mezda bo še bolj padla. Iz tega sledi, da se s primitivnim načinom, da si s tem, da hočemo postaviti še visoke mezde, ne moremo pomagati, ker ta primitivni način ne vodi do visokih mezd, ampak do tega, da realna mezda pade. Vprašanje resnične materialne blaginje, vprašanje resnične vrednosti delavskih mezd in uradniških plač, to vprašanje v svojem bistvu je vprašanje produktivnosti našega dela. Čim več bo produktov, tem bolj bo možno urediti naše mezde in plače. Iz tega pa sledi, da je dolžnost vseh, ki hočejo delovati resnično v korist delovnega ljudstva, da ne operirajo z demagogičnimi argumenti. Nasprotno moramo biti poštenost ljudem resnično položaj. Treba jih je pozvati na to, kar je za ljudstvo, ki ima oblast v svojih rokah, potrebno in koristno, treba je pozivati k požrtvovalnosti

in premagovanju težav. To, kar si danes ljudstvo pritruga, to si pritruga. Ne pritruga si tega za protiljudske pijavke, to si pritruga samo zase, za svojo bodočnost. Včasih je bila naša stara ljudska modrost, ki pravi: Bolj ko boš pridno delal, več boš imel, lažnja zato, ker veliki večini ljudi tega ni bilo mogoče, ker ni mogla hraniti zase, temveč za druge. Danes pa je ta ljudska modrost resnica. Kolikor več bomo danes pridelali, toliko več bomo jutri imeli in ne protiljudske pijavke. Nič ni danes za ljudstvo nevarnejše od ozkosti, od sebičnosti posameznika in nič ni bolj potrebno kot zavest ljudske skupnosti, zavest o potrebi požrtvovalnosti za našo korist in korist naših otrok. Sindikati bodo svojo dolžnost pri vzgoji k tisti požrtvovalnosti, ki ne gre več v korist protiljudskih pijavk, temveč v korist ljudstva samega, izvršili do konca.

Nato je tovariš predsednik pojasnil še vprašanje prehrane. Poudaril je, da pri nas ne strada nihče, da se je prehrana od meseca do meseca izboljševala. Navedel je pregled višine obrokov za navadne karte: moko junija 6000 gramov, julija 7500 gramov, avgusta 9000 gramov, septembra 9000 gramov. Zakuhe: junija 2000 g, julija 2000 gramov, avgusta 3000 g, septembra 3000 g, Maščobe: junij 400 g, julij 400 g, avgust 500 g, september 500 g. Sol: junij 400 g, julij 400 g, avgust 500 g, september 500 g. Milo: junij 75 g, julij 100 g, avgust 150 g, september 150 g. Edino, kar je septembra manjše kot avgusta, pa isto kot junija in julija, je sladkor in sicer junija 250 g, julija 250 g, avgusta 500 g, septembra 250 g. Toda treba se je zavesti, da so še v Jugoslaviji predeli, kjer stradajo in da bi bilo naše geslo o bratstvu in enotnosti jugoslovanskih narodov prazna fraza, če bi na to pozabili, če bi mislili samo na to, kako bomo izboljšali svoj gmotni položaj v federalni Sloveniji. To ne bi bilo v korist ne Jugoslavije in ne Slovenije. Mi smo močni imamo svojo ljudsko oblast, narodno oblast zato, ker smo združeni, ker smo enotni, ker dela nova Jugoslavija po pravilu: Vsi za enega, eden za vse. Iz tega sledi, da bomo, če bo treba ekonomsko težave premagovati v drugih predelih Jugoslavije, dali od sebe vse, še bolj navdušeno kot takrat, ko jih rešujemo zase. Pri nas je še mnogo virov, ki niso izčrpani. Vse preveč se zanašamo na tisto, kar bomo dobili od zunaj in vse premalo na tisto, kar je mogoče mobilizirati pri nas doma. Vse preveč se je pri tem pojavil birokratizem in vse premalo je resnične ljudske kontrole. Če mora biti kaj stalno pod ljudsko kontrolo in tudi brezobzirno ljudsko kritiko, je to preskrba in prehrana. Ne ščitimo avtoritete naše oblasti, če ne razvijamo kritike pri vprašanju preskrbe, ampak škodujemo avtoriteti ljudskih organov tam, kjer je ljudski živelj najbolj občutljivi. Ne gre za vprašanje količine, ki je ni mogoče dobiti, gre za vprašanje pravičnega poslovanja. Kontrola nad našo aprovizacijo, konstruktivna kritika, kadar se pojavljajo nezdravi pojavi, nepravilno poslovanje, to je dolžnost sindikalnih organizacij. Sindikalne organizacije morajo dati vsej naši konstruktivni kritiki, vsej ljudski kontroli primer.

Nato je govoril tovariš predsednik o naši ljudski prosveti, kot o enem izmed večjih vprašanj, ki so se po končani osvoboditvi postavljala pred Osvobodilno fronto in narodno vlado. Nemogoče si je misliti, da bi svobodno ljudstvo svoje oblast v svoje roke, da bi gospodarsko življenje začelo uravnava po postavljenih načelih, da bi krepilo svojo politično moč, ne da bi si hkrati z vsemi silami krepilo in širilo ljudsko izobrazbo, v resničnem ljudskem demokratičnem smislu, na resničnih naprednih temeljih. Kot primere silne iniciative, ki jo kaže ljudstvo v vprašanjih ljudske izobrazbe, je tovariš predsednik omenil primer gorenskega festivala in posamezna dela iz porvke sindikatov. Poudaril je primer deputacije kmetov iz vseh slovenskih krajev pri predsedstvu vlade, ki je najbolj živo govoril takrat, ko so spraševali, koliko kurzov bo napravljenih to zimo po naših vaseh. Storitni moramo vse, da damo ljudskim naprom smer, naša dolžnost je, da jih organizacijsko povežemo. V Ljubljani se snuje center splošne ljudske prosvetne zveze, ki bo z ene strani usmerjal delo naše ljudske prosvete, nudi pomoč v kadrih in nasvetih, na drugi strani pa preneha najširšo iniciativno organizacijo na terenu. Sindikati naj pri ljudski prosveti pomagajo naj store vse, kar je v njih moči. S tem bodo stori eno svojih osnovnih dolžnosti in poslastev.

Ne bi bilo dovolj, če bi se usmerjali samo za splošno ljudsko prosvetno delo, preko ljudskih svetnih organizacij. Podpore je

SPLOŠNA STAVKA V TRSTU

Stavka je popolna v Trstu in ostali Primorski – Stavkajo delavci, uradniki in kmetje – Popolna solidarnost delavcev in kmetov

Trst, 25. sept. Splošna stavka v Trstu in pokrajini je popolna. Stavkajo vsi delavci, uradniki in kmetje, kakor tudi vsa javna in zasebna podjetja. Med tekstilnimi trgovinami dela ed no tvrdka UPIM, ki dela izključno za angleško vojaštvo. V pristanišču je življenje popolnoma zastalo, le tu in tam se vidi kak delavec, ki je v službi angloameriške vojaške uprave. Javni skladišča so zaprta. Pristanško poglavarstvo je prazno. Upravna služba ne deluje. Kemična industrija stoji. Banke, zavarovalna podjetja, gostilne in hoteli, gradbena podjetja, brivci, zasebna transportna podjetja, grafičarji so popolnoma ustavljeni obratovanje.

Prvičkrat v zgodovini Trsta in pokrajine je prišlo do popolne solidarnosti med delavci in kmeti. Kmetje so se v svoje stran zavzeli, da bodo dajali stavkarjem v mestu vse svoje pridelke po režimski ceni. Isto so sklenili ribiči. Posebno prehrabena komisija je že začela delat in bo skrbelo za prehrano delovnega ljudstva Trsta. Ta komisija je izdala svoje prvo poročilo, v katerem javlja, da se bo prodajalo mleko za otroke in bolnike, od 7. do 10. zjutraj medtem, ko bo 19 trgovin prodajalo sadje in zelenjavo pod nadzorstvom te komisije brez dobička. V sredo pričakujejo večjo količino rib, ki jih bodo poslali okoliški ribiči. Zjutraj sta odšla s močva vlak, eden pa je prispel v Trst. Pri razkladanju blaga so že uporabili nemški ujetniki, prav tako so opazili tudi nekaj delavcev pri tvrki Marelli pod vodstvom bivšega fašističnega poveljnika Marduccia.

Tudi v Miljah je stavka splošna. Ko so zavezniški proslili, naj bi se dovolilo delo običnim uradnikom, je vodstvo sindikatov to prošnjo odbilo. Tovarna strojev pri Sv. Andreju ne dela.

Stavka 200.000 delavcev

V vsej pokrajini stavka približno 200 tisoč delavcev in sicer v Trstu, Trzinu, Miljah, Goricki, Prilju in vsa okoliška kraja: Sežana, Opčine, Nabržina, Gradiska, Pečurice, St. Pter d'Isone, Ronchi, Cervinjan, Kromin, Bovec itd. Tudi kmetje iz vzhodne Furlanije stavkajo.

Stavka, ki se je začela 24. septembra ob 0.00 uri, je začela vso pokrajino. Organizacijski odbor za stavko je v svojem prvem bitnem poročilu o pomenu stavke. Po odredbi organizacijskega odbora lahko delajo samo neobhodno potrebni delavci za najnujnejše javne potrebe in sicer: peki, ki imajo odprte svoje trgovne samo do 12. ušlužbenca sanitetnih ustanov in potrebnih obradov, električna centrala in črpalke za vodo, varnostna služba, delavci pri pečeh za koka pri Ljavnari »ILVA«.

V stavko so stopile vse težke in lahke industrije, vsa gospodarska podjetja, vsa prometna podjetja, banke, zavarovalnice, hranilnice, javni uradi, privatni uradi, državni, pokrajinski in občinski uslužbenci, moštvo obrtniki zelenjadni trgi, železnice in vsi pristaniški delavci. Prav tako stavkajo tudi vsi delavci in nameščenci ostalih centrov Juljske krajine Vost v Gorice, Trzin, Gradiska, Kromin, Milj in drugih manjših krajev kažejo, da stavka normalno poteka. Po zadnjih poročilih stavka po vsej coni 200.000 delavcev in nameščencev. Tež splošni stavki so se prvič pridružili tudi kmečki delavci.

Zavezniške vojaške oblasti so v teku dneva pripeljale v Trst več kamionov nemških ujetnikov za dela, ki so pod njih kontrolo in ver-

treba dati tudi našem občinstvu prosvetnemu delu. Ni nam še uspelo obnoviti vseh ljudskih šol. Če tega ne bomo stori, bo ljudsko šolstvo letos na slabšem, kakor je bilo pred vojno. Pri ljudski oblasti se to ne sme zgoditi. Učiteljski kader, čeprav ga primanjkuje, čeprav ga manjka skoro 2000, bo dopoljen. Organizirani so krajski tečaj za učiteljske kadre. Stari učiteljski kader je bil vzet v politične tečaje, ki so ga seznanili z osnovnimi izkušnjami narodno osvobodilne borbe. S tem kadrom si bo mogoče pomagati. Tukaj ne bo nepremostljivih težav. Toda naše ljudsko šolstvo moramo materialno oskrbeti. Omogočiti moramo, da bodo lahko vsi šoloobvezni otroci hodili v šolo. Tudi pri tem je velika dolžnost sindikatov. Nižjih gimnazij bo trikrat več kakor jih je bilo pred vojno. Razširitev števila nižjih gimnazij smatra naša ljudska oblast za osnovni korak, ki naj otrokom ljudstva omogoči dostop v resnično izobrazbo, dostop v vse srednje in višje strokovno šolstvo.

Na koncu je tovariš predsednik izrazil željo, naj bi sindikati obravnali vse naše javne probleme, vse naloge organov ljudskih oblasti in njenega vodstva. »Prav zaradi tega sem smatral za svojo dolžnost, da vam danes v teh kratkih in površnih obrisih podam osnovne probleme naše uprave, našega gospodarskega in političnega dela. To, da se sindikati ukvarjajo z

jetno tudi za iztovarjanje blaga iz parn kov v luki.

Stavkaši so disciplinirani. Dostojni prišlo do nikakega incidenta. Skupno delavcev in nameščencev krozi po mestu in kontrolirajo potek stavke.

Danes je zavezniška vojaška uprava povabila na razgovor v urad za delo predstavnike vseh strokovnih in političnih organov ter predstavnike delodajalcev. Stavka se nadaljuje in bo nadaljevala, dokler ne bodo delavci in nameščenci imeli zagotovljeno delo in vsakdanji kruh.

Zaradi splošne stavke tudi tržaško časopisje včeraj in danes ni šlo za edino izjemo uradnega glasila zavezniške vojaške uprave »Giornale Alleato« in »Glas zavezničev.« »Giornale Alleato« je napovedal, da bo med stavko zhaljal zjutraj in popoldne. Kakor znano, izhaja v Trstu šest dnevnikov.

Tudi »Juljski sindikati« za stavko

Juljski sindikati so danes izdali proglas na delavce, v katerem javljajo, da so iz solidarnosti do tistih, ki jim grozi, da bodo vrženi na cesto, sklenili poslušati se stavke. Pozivajo naj ta stavka ostane kot manifestacija v obrambo gospodarskega položaja in naj ne prepoti na politično polje. Pozivajo tudi vse svoje člane in vse ljudstvo, naj z razumevanjem prenašajo vse težave, ki so združene v stavko, ki se bo nadaljevala, dokler ne bodo odgovorne oblasti ugodile zahtevam delavstva.

Solidarnost ameriških marinarjev s tržaškimi delavci

Vodstvo stavke je sprejelo danes sindikalne zastopnike ameriških ladij, ki se trenutno muče v tržaškem pristanišču. Popolnoma so razumeli smisel sedanja stavke in izjavili svojo popolno solidarnost z delavci. Na konferenci, ki so jo imeli na ladiji, so izjavili, da se jim zdi, da so jim te izjave ovoli reolucio, ki se glasi: »Podpisi člani Nacionalne unije ameriških pomorščakov smo popolnoma solidarni z zahtevami delavškega razreda, ki je v stavki v Trstu, in se zavedamo, da brezposelnosti delavskih množic prišča edino bodo in lakota, medtem, ko sindikalna aktivnost lahko dovode do zboljšanja življenjskih pogojev.«

Poleg tega so ameriški delavci poslali resolucijo svojemu listu, v kateri ugotavljajo, da je proglašena splošna stavka v Trstu, da morajo zahteve delavskih množic biti dosežene edino s solidarno akcijo in da oni kot napredni elementi »Nacionalne unije ameriških pomorščakov« popolnoma razumejo ta postopek in ga tudi popolnoma odobravajo ter zato izjavljajo, da morata zavezniška vojaška uprava in za ebna industrija priznati pravice delavcev do dela, ne pa jih metati v brezposelnost, ki povzroča samo bedo in lakoto. Resolucija je podpisal v imenu svojih tovarišev Mac Donald.

Tržaški delavci in delavci pokrajine so se zahvalili ameriškim tovarišem za njihovo solidarnost ter jim izrazili svoje bratske simpatije.

Predstavniki Mestnega osvobodilnega sveta pri guvernerju Bowmanu

Včeraj ob 14. popoldne je polkovnik Bowman sprejel zastopnika tržaškega Osvobodilnega sveta, njegovega predsednika Pogasija in tajnika Stoka. Oba sta potrdila vse prejšnje izjave sveta, da namerava svet sodelovati z zavezniško vojaško upravo, da sedanja stavka ni nikak izraz sovražnosti nasproti tej upravi. Proslila sta polkovnika Bowmana, naj bi se z dobro voljo zavzel za naglo in ugodno rešitev vprašanj, spričo katerih je prišlo do stavke, in posebej sta zahtevala preklie odpušta vseh de-

vsemu problemu našega javnega življenja je ena značilnih plati novih sindikatov, njihove nove vloge. Druga značilna plat za razliko od sindikatov predpriljske Jugoslavije pa je ta: v predpriljski Jugoslaviji se sindikati niso v zadostni meri brigali za to, kar tvori osnovni steber moči delovnega ljudstva, namreč za resnično zvezo med delavci in kmeti. Čvrsta, krepka in nerazrušljiva zveza delavcev, kmetov in delovne inteligence je osnovni vir moči Osvobodilne fronte, je osnovni vir naše zdrave kritike, je osnovni vir vsega našega poleta, je osnovni vir moči Osvobodilne fronte v celoti. S tem, da bodo sindikati stori vse za zavezno nerazrušljivo zvezo delavcev in kmetov, bodo stori le ne samo svojo dolžnost do delavcev in kmetov, ampak do vseh ljudstev in vseh naših narodov v celoti.

Pred namj so še težki problemi. Mnogo bo še težav. Premagovati jih bo treba tako, kakor smo jih premagovali v preteklosti. Toda danes jih premagujemo zase, ne za druge, ne za protiljudske krvose kakor nekoč. Mobilizirati moramo delovno ljudstvo v boju za njegove koristi, za krepitev in nadaljnji razvoj nove ljudske oblasti, mobilizirati v boju proti njihovim sovražnikom. To se pravi, napasti moramo sovražnika, ki nam govori proti požrtvovalnosti. Vsako svojo zmagao si bomo priborili z zmojem. Tako je bilo v preteklosti, tako je tudi še sedaj.

lavcev, ki so bili zaposleni v ladjedelnih. Z vprašanjem ladjedelnice je bil zmeraj no povznan ne le položaj vse-avškega razreda v Trstu, marveč vsega tržaškega prebivalstva in zaradi tega je nujno treba poskrbeti za naglo rešitev tega vprašanja, ki je še tem bolj pereče, ker je go-podarska beda, v kateri se je znašlo v-e mesto ne glede na odpuščanje delavstva, kad vse velika.

Polkovnik Bowman je opozoril, da se pripravljajo razni ukrepi, ki bodo omogočili zaposlitve ljudi tako pri obnovi hiš, poskodovanih med letalskimi napadi, ter zboljšanje cest in drugih naprav. Kar se tiče odpuščanja delavcev iz ladjedelnice je opozoril, da je zavezniška vojaška uprava nanj pristala, ni ga pa odredila. O posameznih problemih tehničnega in go-podarskega značaja, ki so jih načeli za topniki Osvobodilnega sveta v zvezi z možno tjo, da se prično v luki dvigati potopljene ladje, bodo razpravljali na posebni konferenci, ki je bila napovedana za popoldne v prostorih palače za javna dela. Polkovnik Bowman je zastopnika Mestnega osvobodilnega sveta še posebej povabil na ta sestank.

Posvetovanja zastopnikov oblasti, industrije in sindikatov

Dne 24. septembra popoldne je bila v palači za javna dela konferenca, ki so se je udeležili poleg zastopnikov in strokovnjakov zavezniške vojaške uprave tudi predstavniki tržaškega Mestnega osvobodilnega sveta, sindikatov, industrije, obrtnikov in strank. Sestank je vodil višji častnik zavezniške vojaške uprave. Tajnik Enotnih sindikatov je znova nastopil z vso odločnostjo in utemeljil skrajno potrebo, da se nemudoma preklie odpušta delavcev iz ladjedelnice. V tem ga je podprl tudi zastopnik juljskih sindikatov. Predsednik sestanka pa je vztrajal pri tem, da se vsa razprava ohrani v okviru tehničnega obravnavanja delovnih možnosti v Trstu in da se omušte vse izjave, ki bi bile političnega značaja, ali pa se ne nanašale na stavko. Predsednik Mestnega sveta Pogassi je še enkrat utemeljil nujno potrebo, da se razpravljajo o stavi in o vprašanjih, ki so z njo v zvezi, ter da se vsa ta vprašanja rešijo, ker so problem, kako naj se ladjedelnice bavijo z obnovo potopljenih ladij, ki bi se dvignile z morskega dna in z gradnja novih brodov prav tem problemom v zvezi s stavko podrejene. Opozoril je na možnost, da bi se ta dela financirala z istimi sredstvi, kakor jih določajo ukrepi, ki se sedaj pripravljajo in se nanašajo na obnovo v vojni poškodovanih hiš. Pozval je predsednika, naj tolaži pri polkovniku Bowmanu na sestanku od vseh prisotnih izraženo nujnost, da se odpušta delavcev iz ladjedelnice preklie.

Tov. Laurenti je pojasnil potrebo, da se obnove ladjedelnice delavnice in druge stavbe, ki so bile porušene in poškodovane med vojno, da bi se tako omogočilo popravljanje in gradnja ladij, ki bodo potrebne za obnovo prometa, brez katerega ne bo mogoče misliti na splošno gospodarsko obnovo mest.

Tov. Stoka je ugotovil, da je v razpravo o teh vprašanjih poseglo že več zastopnikov delavstva in le malokdo izmed zastopnikov podjetniških krogov. Potreba je, da se ladjedelnicam omogoči delo in da se preklie odpušta delavstva iz njih.

Tehnični izvedenci so odgovorili na razna vprašanja. Id so jih postavili posamezni udeleženci sestanka, predsednik pa je končno izjavil, da namerava zavezniška vojaška oblast imenovati posebno komisijo, ki naj bi proučila vsa gospodarska in tehnična vprašanja. V tej komisiji naj bi sodelovali po en zastopnik Enotnih sindikatov, Juljskih sindikatov, industrije, trgovcev, gradbenikov in obrtnikov ter bančnih zavodov.

Tov. Ralich je v imenu zastopnikov znova poudaril, da morajo vztrajati pri tem, da oblasti sprejmejo zahteve, ki so jih sindikati predložili. Predsednik je izjavil, da ne more odstopiti od imenovanja take komisije in da zato poziva organizacije, ki jih je navedel, naj pošljejo naslednja dne na ustanovni sestank komisije svoje delegate, ki bodo izredno pooblašeni od svojih organizacij, da v komisiji sodelujejo. Ta sestank se bo pričel 26. septembra popoldne.

Francoski glas o balkanskem problemu

Pariz, 24. sept. Didier Limon piše v »Franc-tireur«: Bistvo vsega balkanskega problema je v tem, ker Sovjetska zveza in Združene države različno razumejo pojem demokratičnega sistema, ki so na oblasti v Madžarski, Rumuniji in Bolgariji, izgledajo resnično zelo različni od demokratskih sistemov v Veliki Britanji, Franciji in Združenih državah. Toda resnično je tudi, da takšne pozicije, kakršna je v teh državah in ki trdi, da jo duše, ne bi trpel niti laboristi, niti pripadniki francoskega, niti belgijskega gibanja odpora, večina rumunskih in bolgarskih opozicionalcev ne bi mogla imeti v teh državah volilne pravice, ali pa bi bili proglasili za predstavnike najbolj terne socialne reakcije. Razburjenje je tem večje, ker državniki zapadnih sil ostro napadajo vlado v Bukaresti in branijo vlado v Atenah. Ni torej čudno, da se novi oblasti v Madžarski, Bolgariji in Rumuniji narižejo k mski, da se želijo vrati zapadne demokratične propade, balkanske politične večance mednarodnih kartelov in federalne izkoriščevalce kmečkih množic.

Trije izmed nešteti prizorov z nedeljskega velikega spreveda po Ljubljani. V sredini »mlin« gorenjskih mlinarjev s pomembnim napisom »Dober je kruh v Titovi Jugoslaviji!«

Drugi in tretji dan kongresa Enotnih strokovnih zvez delavcev in nameščen- cev Slovenije

Kongres Enotnih sindikalnih zvez delavcev in nameščenecv Slovenije je po večdnevnem nedeljskem sprevedu nadaljeval svoje delo. V ponedeljek jutraj so do kraja dopolnili odposlanci iz vseh krajev Slovenije in gostje iz drugih delov države veliko divorano na Taboru. K besedi so se priglasili člani odposlanstev iz vseh delov države, iz Srbije, Hrvaške, Bosne in Hercegovine, iz Makedonije. Ponovno je prišlo do velikih manifestacij, ki so pričale o čvrsti enotnosti delovnega ljudstva vse države in enotnosti jugoslovanskih narodov. S posebnim navdušenjem se je pozdravil kongres delegacij iz Primorske, ki je med zasledanjem prišla v dvodnevno. Nešteliokrat so vsi zborovalci vstali in spontano se je sprostil vsa tako dolgo zadrževana ljubezen do tovarišev po borbi in delu, do odposlancev, ki so prišli v imenu tržaškega, primorskega, istrskega, korškega delavstva. Delegata iz Istre in Trsta sta bila Italijana. Iz ekia sta obudovanje nad sprevedom, ki sta ga videla prejšnji dan, obudovanje nad tem večdnevnem kongresom in nad našim delovnim človekom. Kongres pa je dal duška svojim tovariškim in bratskim čustvom do italijanskega proletariata. Kongres sta pozdravila v imenu odposlanstev slovenski in avstrijski delavec iz Celovca. Tovarš Avstrijec iz Celovca je zagotovil kongresu, da bo povedal celovčkim tovarišem, kaj vse je videl te dni v Ljubljani, kakšne delovne uspehe in uspešno enotnost.

Tretji dan kongresa

je bil posvečen predvsem razpravi o perečih socialnih vprašanjih, posebno vprašanju nove ureditve splošnega socialnega zavarovanja. Minister socialne politike Narodne vlade Slovenije je tov. Vida Tomšičeva je v obširnem govoru nakazala cel niz perečih socialnih problemov, ki jih je treba nujno rešiti ter poudarila važno vlogo, ki jo imajo pri tem sindikalne organizacije. Pravilna rešitev vsch teh problemov je v največji meri odvisna od sodelovanja sindikatov, ki morajo biti živa vez med širokimi sloji delovnega ljudstva in ljudsko oblastjo. Pri tem se je treba na eni strani zavedati, da žrtve, ki jih do- pinalajo delavci in nameščenci, služijo predvsem njim samim, na drugi strani pa dejstva, da stojimo na začetku obnove in da ni mogoče urediti vsega naenkrat.

O vprašanju socialnega zavarovanja so bili stavljeni razni predlogi, ki streme za tem, da bi se poenostavila in pocenila uprava in da bi se izenačila in izboljšale socialne datjave. Stavljen je bil med drugim tudi predlog, naj bi se prispevki za socialno zavarovanje v celoti plačevali s strani delodajalcev, ker jih ti itak prevale na konzumenta.

Tajnik kovinarjev tov. Sturm je podčrtal, da je naloga sindikatov med drugim tudi ta, da preprečijo izkoriščanje socialnega zavarovanja na škodo resnično bolnih in potrebnih. Delegat Ivan Bolh je naglasil potrebo razširjenja zdravstvenega služstva na podčelje, da bodo lahko najširši ljudski sloji prišli do pravočasne zdravniške pomoči.

Delegat Ivan Volčič se je zavzel za odpravo dragojških razredov, novi uradniški zakon pa naj bo takšen, da bodo vsi uradniški položaji dostopni vsakemu, ki se izkaže sposobnega.

Delegat Ivan Korčič je predlagal naj se ukinejo v bolnišnicah razredi, kajti vsak bolnik je potreben primerne nege, zato pa naj se gleda na to, da se bodo razmere v bolnišnicah čim prej izboljšale.

Delegat Franc Černe je podčrtal potrebo najtesnejše povezanosti sindikatov z narodno osvobodilnimi odbori.

Vrsto predlogov je postavil delegat Stane Mešar, prispevek za otroke, ki znaša sedaj 175 dni mesečno, naj se prinese zviša. V bolnišniškem zavarovanju naj se uvede enoten prispevek brez razlike razredov. Vsi zdravniki naj se obvezajo, da bodo ordinirali za zavarovance, ki imajo pravico svobodne izbire. Honorarji naj se maksimirajo. Starostno zavarovanje naj se uredi tako, da bo znašala starostna renta najmanj 1000 din.

Delegat iz trboveljskega revirja tov. Forte je povedal, kako se na praktičen način rešujejo pereči socialni problemi. Trboveljski rudarji so meseca junija posvetili en delovnik obnovi in tako dali blizu četrta milijona din.

ZA OBNOVO OKOLIŠKIH VASI
Drugi mesec so enako vsoto žrtvovali za partizanske vdove, sirote in invalide.

V imenu viničarjev je postavil niz predlogov delegat Jože Košnik. Zar hteval je, naj se ustanovi posebno talniško komisijo za reševanje viničarskih problemov. Čimprej naj se reši vprašanje vinogradov, ki so last Nemcev, samostanov, cerkva in podobnih ustanov. To naj se izvede na zadržni osnovi. Agrarna zemlja, njive in travniki, naj se dodeli predvsem oim viničarjem, ki imajo malo zemlje. Pri agrarni reformi naj se upoštevajo predvsem tiste viničarske družine, ki imajo veliko otrok. Za obnovo vinogradov naj se preskrbijo ceneni krediti, ker je od tega odvisen tudi obstoj viničarjev. Ker so viničarji zaposleni povprečno samo 120 do 150 dni na leto, naj se jim za ostali čas omogoči zaslužek z javnimi deli in kotarstvom ter v ta namen uvedejo kočarji. Čim prej naj se ustanove strokovne šole za viničarje, da se bo do kar najbolj usposobili. Uvede naj se čim prej socialno zavarovanje kmetijskih delavcev. Prav tako naj se čim prej izda

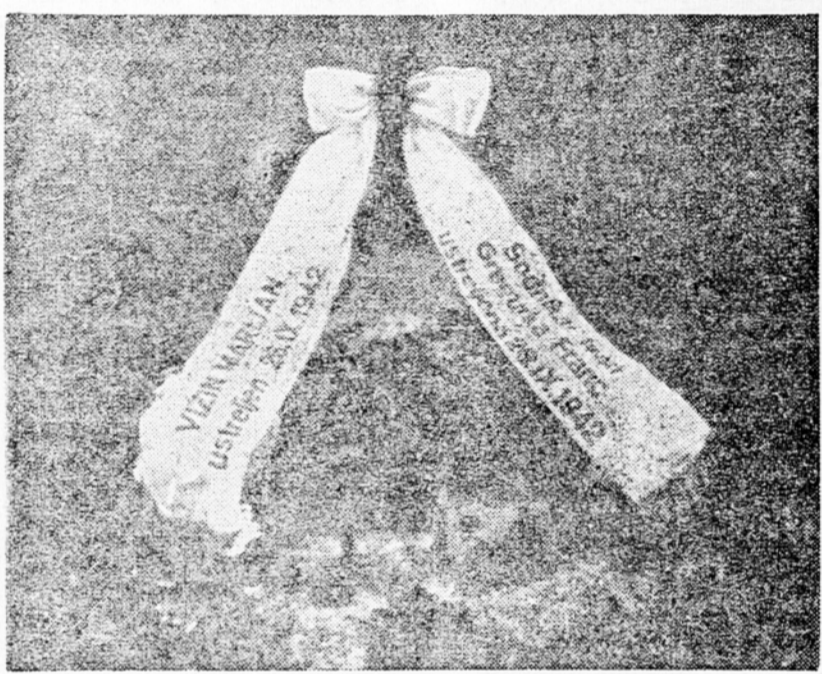
NOV VINIČARSKI RED
Končno naj se poskrbi, da bodo izginili razni okrbniki na bivših nemških vinogradih, ki so preganjali in raznarodovali naše viničarje.

Tov. Boža, urednica »Delavske Enotnosti«, je poročala o kulturnem delu v sindikalnih organizacijah in podčrtala zlasti važno vlogo tiska in

(Nadaljevanje na 4. strani)

Tri leta od ene izmed tisočerihi smrti

Na današnji dan pred tremi leti je bil ustreljen od domačih izdajalcev Vižin Marijan iz Solkana pri Gorici. Dom si je bil ustvaril na Lukovici pri Brezovici. Ko je šel v nedeljo 20. septembra 1942 iz Lukovice na Brezovico, da bi tam podaljšal svojo propustnico, so ga aretirali belogardisti od MVAC ter ga ustrelili 26. septembra 1942. Njegovo smrt so prikrivali devet mesecev, grob pa je bil najden šele zdaj. Hvaležne roke so ga okrasile. Z njim skupaj počivata še S o d n i k a r Ivan in Gregurka Franc, žrtvi izdajalcev. Tam vzhodno od Kršljanevega gradu pa ne ležijo samo ti trije. Malo prej je drug grob, kjer počivajo Janša Anton, Gregorka Jernej, Verbič Angela in Seliškar Anton.

Naši kandidati v Dom narodov

Dr. Aleš Bebler

je po rodu Primorac. Rodil se je 8. junija 1907 v Idriji kot sin profesorja na realki. V Idriji je pričel študirati na realki in je maturiral v Celju. Nato je študiral pravo v Parizu, kjer je bil promoviral 1929. Ze mlad se je udeleževal v borbi za demokracijo, tako po Jugoslaviji kakor tudi med našimi izseljenci v Franciji, Belgiji in Vestfaliji. Kot

publicistično in časnikarsko delo, ker je bil delj časa urednik »Ljudske pravice«.

Dr. Aleš Bebler je član AVNOJ-a, član Izvršnega odbora OF, član SNOS-a. Ob osvoboditvi je postal član prve Narodne vlade Slovenije v funkciji ministra za finance. Danes je v Londonu glavni tajnik jugoslovanskega odposlanstva s podpredsednikom Edvardom Kardeljem na čelu.

Podpolkovnik Janez Vipotnik

Janez Vipotnik, podpolkovnik in predsednik Glavnega odbora Zveze mladine Slovenije, je med zelo mladimi kandidati Osvobodilne fronte za Dom narodov, saj se je rodil 21. avgusta 1917, kot sin delavskih staršev iz Zagorja ob Savi se je posvetil študiju tehnike. Ko pa je izbruhnila vojna, se je odločil, da bo z vsemi močmi podprl osvobodilno borbo slovenskega naroda. Ze leta 1941, v času ustanovitve Osvobodilne fronte, je bil med njenimi aktivisti. Spomladi 1942 je odšel v partizane, kjer je bil najprej v krškem odredu. Septembra 1942 je postal komisar čete Gubčeve brigade v februarju 1943 komisar bataljona Gubčeve in pozneje Cankarjeve brigade. V decembru 1943, po kapitulaciji Italije, je postal komisar Gubčeve brigade. Januarja tega leta je bil komisar 15. divizije, ter je prispel v

borec za pravico delovnega ljudstva so ga reakcionarni režimi v domovini preganjali in v tujini. Udeležil se je španske državljanske vojne in je bil namestnik politkomisarija XV. internacionalne brigade. Pred Saragozo je bil težko ranjen. Nato se je vrnil v Jugoslavijo, kjer je bil med prvimi organizatorji Društva prijateljev sovjetske zveze.

Ob okupaciji je bil med prvimi ustanovitelji Osvobodilne fronte. Posvetil se je organizaciji partizanske vojske in je bil član prvega Glavnega štaba partizanskih odredov Slovenije, najprej kot načelnik štaba, kasneje kot namestnik komandanta. Pomladi 1942 je bil komisar III. grupe odredov (dolenjsko-notranjske). Skupno z Mirkom Bračičem je vodil operacije, ki so dovele do prvega osvobojenega ozemlja. Med vel ko ofenzivo 1942 je ustanovil brigado Matije Gubca.

Pozneje je deloval zlasti kot politični delavec največ v svoji ožji domovini Primorski, kjer je bil leto dni poverjenik Izvršnega odbora OF za Primorsko (1942 in 1943). Kot političnega delavca ga poznata tudi Gorenjska in Štajerska. Ob kapitulaciji Italije je bil sekretar Narodno osvobodilnega sveta za Slovensko Primorje potem pa sekretar pokrajinskega odbora OF za Primorsko in naposled sekretar pokrajinskega narodno osvobodilnega odbora za Primorsko. Obsežno je njegovo

Ljubljano na dan osvoboditve 9. maja kot eden prvih partizanov. Ob prihodu v Ljubljano je bil komisar VII. korpusa Jugoslovanske armade. Ko pa je bil korpus zaradi končane vojne razpuščen, je postal predsednik Glavnega odbora Zveze mladine Slovenije.

Podpolkovnika Janeza Vipotnika dobro poznajo partizani po njegovi brezmejni predanosti svojemu narodu in njegovi osebnosti stvari. Vipotnik je mož močne volje in pravi sin svoje domovine. V partizanih je bil večkrat ranjen. Belogardisti čni dnevniki so ga ponovno proglasili za mrtvega. Ker ga Osvobodilna fronta ceni, ga je predlagala za enega od kandidatov za Dom narodov.

Pisejo nam

Hoteli so nas odvrniti od doma!

Štiri dolga leta smo v taborišču Ehingenu v Nemčiji čakali osvoboditve. Želeli smo si nazaj, na naše zapuščene domove na Krškem polju. Slednjic so nas le-tos pomladi osvobodile ameriške čete. Založile so nas s hrano in obleko. Začeli smo se organizirati za povratek v domovino, pri čemer so nam največ pomagali slovenski oficirji v francoski armadi. Vse bi šlo v redu, če se ne bi posebno v zadnjem času vedno bolj širile alarmantne vesti o političnem položaju v novi Jugoslaviji.

Naši izseljenci, ki so še v Nemčiji, so popolnoma zbegani. Od zavezniških oblasti ne prejmejo nikakih točnih poročil iz Jugoslavije, nekateri ljudje jih pa skušajo na vse načine odvrniti od domovine. Trde, da so sami videli, kako Slovenci pod pari zanskim terorjem beže čez mejo. Zatrjujejo, da je v Jugoslaviji revolucija, da ni nobenega reda. Vsi tisti Jugoslovani, ki so bili delj ko eno leto v Nemčiji, so ustreljeni, vsem drugim se pa premoženje že na meji zapleni in jih prepuste usodi.

Kljub vsem tem vestem se nas je mnogo odločilo za pot domov. Dnevi, ki sem jih doživel, so moji najsrečnejši dnevi. Prisočno smo bili sprejeti, dobili smo hrano, potrebno obleko in podporo. Najrajši bi se vrnil v taborišče, odprl vsem zapeljencem oči in jih privedel domov, da bi doživeli to srečo. Pa to žal ni mogoče.

Zdaj gremo proti domu — novemu življenju v Titovi Jugoslaviji naproči.

Ljubljana, 25. septembra 1945.
Lado in Janko Simončič, Krško.

Dragi tovariši!

Po treh letih odsotnosti sem te dni zopet obiskal Vašo drago in lepo Ljubljano in nekatere druge kraje, s katerimi me vežejo mnogi spomini. V nedeljo sem imel priložnost videti praznik v Vašem mestu, ki me je resnično ganil. Videl sem duševne in ročne delavce v ljudski manifestaciji. Sem Tržačan in mi Tržačani še pričakujemo svobodo, katero že imate vi v Ljubljani.

Imel sem priložnost, videti, kako je pri Vas in lahko rečem, da ste lahko veseli. Ko sem zapustil Slovenijo l. 1942., je bila Ljubljana vse prej kakor veselo mesto. Danes ste resnično svobodni, ne slišite več korakov sovražnih patrol pod vašimi okni, pač pa vaše junaške partizane pod vodstvom maršala Tita, ki so toliko žrtvovali za vašo svobodo. Zidovi vaših hiš niso več onečašeni z besedami, ki so jih uporabljali italijanski fašisti, pozneje pa nemški nacisti.

Nad leto dni sem živel v vaših krajih in sem videl vsakovrstna divjaštva in pustošenja, ki so jih zakrivali italijanski fašisti. Upam, da so drago plačali račun za svoje storjeno delo. Tedaj nisem bil nič drugega, kakor navaden vojak, kljub temu pa sem storil vse, kar je bilo v mojih močeh, da bi olajšal vaše trpljenje. Moral sem oditi iz vaših krajev, ker sem bil strogo kaznovan. Odhajal sem globoko presunjen, ker vam kot komunist nisem mogel drugače pomagati. Trpiti ste in zdaj vam želim, da dosežete vso blaginjo, ki ste je vredni. Videl sem vaše matere in neveste vaših padlih tovarišev, ki so jokale, in vi, dra-

gi tovariši, si ne morete predstaviti, kako krivega sem se čutil že samo zaradi dejstva, da sem nosil vojaško obleko. Boril sem se z vami, tovariši, za osvoboditev Trsta in odkrito želim, da bi Trst bil priključen demokratski federativni Jugoslaviji, kajti samo v okviru Jugoslavije bo našel naš in vaš lep Trst tisti razvoj, katerega že 22 let pričakujemo. Tovariši, zavedajte, da živi v Trstu ljudstvo, ki ve, kaj hoče. Samo reakcionarij govori, da Tržačani ne vedo, kaj hočejo. Tistim gospodom pa smo že svoje povedali, ko so skušali ob odhodu jugoslovanske vojske iz Trsta ponoviti stvar, ki so jo storili pred 22. leti. Savojski odgovarjajo za vse, posebno za to, da so naščevali narod proti narodu ter ga navajali k mrznji in borbi. Odgovor tem gospodom je dal pravi Tržačan, ki se je naveličal fašizma in reakcije. Tovariši Slovenci, bodite prepričani, da se Trst veže z vseh strani. Od Sv. Jakoba, ki ga imenujemo Stalingrad, do Skednja in Sv. Sobote, do barkovljan-ske riviere so Tržačani vedno mislili na bratsko prijateljstvo s slovenskimi tovariši. Dobri Italijani se bomo tega tudi naprej držali ter bomo z njimi, ker so se borili z nami. Zato jim bomo stiskali bratske roke ter bomo delali za našo in vašo Julijsko Krajino.

Tovariši Slovenci, tudi mi v Trstu smo vedno in povsod pobijali fašizem, zlasti v šentjakob-skem okraju. Imeli smo svoje mučenike v ulici Carducci, v ulici Massimo d'Azeglio, katere so Nemci pomorili. Trst je mesto, ki je 22 let prenašalo velike muke, danes pa hočejo Tržačani svobodo, kruh in delo. To vsi vedo in vse to smo skušali v naših manifestacijah dopovedati zato, da bo Julijska Krajina končno dosegla tisto svobodo, za katero so Tržačani že toliko žrtvovali.

Domenico Bevitore.

Nostrifikacije

Nostrifikacije... Potrebujetej potrdilo okrajnega NOO, da ni nobenega zadržka, da se ti prizna to in to. Prav. Ne gre, da bi kar takole, meni nič tebi nič vsakomur priznali izpite, diplome, pričevala — da bi si oni, ki so vso dobo okupacije stali ob strani narodno osvobodilne borbe ali so mogoče celo služili sovražniku in tako ali tako študirali, morda ob podpori domobranskih fondov, sedaj meli roke.

Potrebujetej torej tako potrdilo, pa greš na svoj mestni četrt. Tam ti vljudno pojasnijo, da moraš iti po predpisani formular na rajon, nato pa se s formularjem, ki ga boš dobil na rajonu in ki ga kvartnari, vrni nazaj na kvart, kjer ti bodo potrdili, seveda, ko se bodo popreje informirali, kako in kaj je s teboj. Prav! Grem po formular na rajon. Formular dobim, toda tovariš mi takoj razjasni, da moram priti s tem formularjem, ko mi ga bo kvart potrdil, nazaj na rajon, kjer mi bodo overovali podpis kvartnega sekretarja, vpi-sali številke in — potrdilo je gotovo!

Ta pot do potrdila se mi je sprva zdela nekoliko komplicirana, ko se moraš toliko sprehajati od ene pisarne do druge — pa kmalu se mi je posvetilo:

Cemu pa bi kar kvart sam izdal taka potrdila, ko je vendarle lepo, da se ne opusti stara jugoslovanska tradicija in se vsaj tako skromno ne počasti naš blagi patron sv. Birokracij.

Ozim Vojko.

MARŠALU JUGOSLAVIJE JOSIPU BROZU-TITU, BEOGRAD.

K Redu zmage, ki Vam ga je podelila bratska Sovjetska zveza, čestitajo vojni dobrovoljci Slovenije iz prve svetovne vojne z občutjem ponosa v globoki zavesti, da to najvišje vojno odlikovanje na prsih Velikega Klavdivarja nove Jugoslavije pomeni priznanje vsem jugoslovanskim narodom za njih herojsko in nesebično borbo proti fašizmu in hitlerizmu, ki se je pod vašim genialnim vodstvom zmagovito končala in naše narode neomajno povezala z velikim ruskim narodom v nerazdružljivem slovanstvu.

Za vojne dobrovoljce Slovenije: predsednik Josip JERAS I. d.

Naše gospodarstvo

Tovarna za olje v Slovenski Bistrici

Slovenska Bistrica 21. sept. Ob Bistrici stoji tik glavne ceste Ljubljana-Maribor večje sivo poslopje, ki bi ga po zunanosti težko opredelili za tovarno. Na to svojstvo opozarja šele velik napis nad vhodom v obratne prostore. Slovenska Bistrica ima v mestu in okolici več večjih in manjših industrijskih obratov, tovarna olja je med najvažnejšimi, čeprav ne zaposluje veliko delavstva. Važna je po svoji zmogljivosti in po svoji najmodernejši opremljenosti, po kateri se uvršča med prva podjetja te vrste v državi.

V sedanjem času, ko so rastlinske masloče zaradi pomanjkanja živalskih pridobila na pomen, smemo to tovarno, oziroma vse nje enake, ki jih je v mariborskem okrožju še več, uvrstiti med najvažnejše obrate naše živilske industrije. Potreba po povečanju predelovanja oljnatih rastlin se povsod naglašja in naše kmetijstvo se ji skuša čim bolj prilagoditi. Prav zato je važno, da imamo doma dovolj tovarn, ki so sposobne ves pridelek oljnatih semen predelati in ohraniti tako vse prednosti in koristi predelovanja domačemu gospodarstvu.

Tovarne za olje v mariborskem okrožju (v Slovenski Bistrici, v Framu, v Selah pri Zg. Polskavi, v Mariboru, v Središču ob Dravi in v Cezanjevcih pri Ljutomeru) so trenutno le delno zapoljene, s povečanjem predelovanja oljnatih rastlin pa bi tudi zanje nastale ugodnejše življenjske možnosti. Skoro vse te tovarne so zlasti pred vojno potrebovale kot surovino bučnice, ki dajejo izvrstno bučno olje. Pridelovanje olja iz bučnice je v mariborskem okrožju še tradicija. Beljenje zelenjave s tem oljem je zelo razširjeno in priljubljeno. Žal pa tega olja ni mogoče uporabiti v druge namene. Kakor kažejo konkretni primeri pa je mogoče tovarne izkoristiti tudi za pridelovanje olja iz drugih oljnatih semen.

Tovarna za olje v Slovenski Bistrici je bila do osvoboditve last znanega nacističnega bogataša in priganca Alberta Stigerja. Namencenci so bili sami kulturbundovci in aktivni sodelavci pri preganjanju domačinov Slovencev. Po osvoboditvi so se tudi v tem gnezdu razmere korenito izpremenile. Tovarna je postala narodna last in jo vodi odposlanec ministrstva za industrijo in rudarstvo.

Tovarna predeluje vse vrste oljnatih semen: bučnice, sončnično seme, repno, mak, orehe in laneno seme. Njena velika prednost je hidravlična stiskalnica z zelo visokim pritiskom. Z njeno pomočjo iztisnejo v tej tovarni iz enake količine semen mnogo večji odstotek olja kakor v drugih naših oljarnah. Trenutno dela tovarna zaradi pomanjkanja surovin in skrajnem obsegu. Pri polni zaposlitvi bo količina predelane olja veliko večja, kar bo tudi znatno znižalo obratne stroške.

Kakor vse druge je tudi ta tovarna pred vojno predelovala samo bučnice. Zato je delala samo pol leta. drugo polovico pa je počivala. Po osvoboditvi in prevzemu s strani ministrstva se je vodstvo tovarne na pobudo prizadevalca obratovodje tov. Lojzeta Kranjčiča, ki de-

la pri tem delu že 38 let, odločilo, da razširi predelovanje na vsa oljna semena. Poskus se je popolnoma obnesel in bo tovarna odslej mogla ob primernih organizacijah kolikor toliko rednega in stalnega dovoza oljnatih semen delati vse leto.

Tehnični postopek pri predelovanju oljnatih semen, za primer vzemimo bučnice, je kratko naslednji: neluščene bučnice spravijo najprej v sušilnico, kjer jih temeljito presušijo. Nato v izluščilnici izluščijo pravo seme. To delo opravljajo stroji. Izluščene bučnice zmeljejo v mlinu v močnatno kašo, ki jo odpravijo v pražilnico. V tem oddelku je delo zelo odgovorno in ga lahko opravljajo samo kvalificirani delavci. Majhna nepazljivost zadostuje, da se zmleto seme zamodi — in vse je pokvarjeno. Sprazeno seme nalijejo najprej v predstiskalnico, ki iztisne večino olja, vendar opravi svoje delo bolj površno. Glavno je namreč, da se prostornina stisnjene semenske mase znatno zmanjša. Končna postaja je stiskalnica, kjer iztisnejo iz semen vsa oljna vsebino, ki jo je mogoče iztisniti.

Pridelovalec katerega koli oljnatega semena naštetih vrst seveda ni vezan na to tovarniško delo. Tovarna ima vedno dovolj olja v zalogi, da mu takoj zamenja seme za olje, obenem pa dobi tudi oljnatoga pogache, ki so izvrstno krmilno sredstvo za prašiče, živino, drobnico in konje.

Vse tovarniško delavstvo je organizirano v svoji strokovni organizaciji in je s svojim položajem zadovoljno. V kratkem bodo urejena vsa meznja vprašanja. Prejelo je po uvidenosti vodstva tovarne tudi dve kladke za otroke. Večina delavcev izhaja iz vrst viničarjev in majhnih posestnikov.

Glede bodočega dela je vodstvo tovarne mnenja, da bi bilo najugodnejše, če bi se čim bolj pospeševala gojitve sončnic in buč, ki imajo seme brez luščine. Sončnica je sicer zelo zahtevna in zemljo zelo izčrpa, vendar je njena korist vsestranska. Sončnični listi se uporabljajo za krmiljenje živali, mesnate glave (rože) so kuhane izvrstno krmilno sredstvo za prašiče, stebila in luščine se lahko uporabijo za kurjavo, seme da dobro olje in pogache, ki so, kakor že omenjeno zaradi beljakovine dobro krmilno sredstvo. Buče, ki rodijo seme brez luščine, pa daje še enkrat več olja kakor bučnice v luščinah.

Zelo važno bi končno bilo, da bi naši narodno osvobodilni odbori v bližnji in bolj oddaljeni okolici spoznali važnost dela te tovarne in ji pomagali. Treba bi bilo povsod širiti zbiranje bučnic v čim večjem obsegu, ker jih sedaj nekateri nepoučeni kmetje še vedno z bučami vred pokrmijo prašičem. Razen tega bi bilo potrebno, da se organizira dovoz semen iz posameznih krajev in tako olajša težave, ki jih morajo premagovati posamezni pridelovalci. To organizacijsko in propagandno delo ni važno samo za pridelovalce in tovarno, temveč tudi za splošnost, ki bo dobila pri večjem dovozu oljnatih semen več olja za svoje živilske potrebe.

po zakonu o tečaju okupacijskih bankovcev pri odvzemu iz prometa. Do ponovne odpravnine pa n upravičen tisti bivši rentnik, kateremu je bila v predpriliski Jugoslaviji zplačana odpravnina na njegovo zahtevo.

Izplačevanje rent in pokojnin tako iz nezgodnega in pokojninskega zavarovanja velja od 1. septembra 1945 dalje. Socialno zavarovalni zavodi bodo razlike med različnimi rentami in pokojninami, ki so bile zplačane oziroma nakazane za september in oktober, obračunali v teku meseca oktobra ali pa ob nakazilu rente za mesec november 1945.

Pošiljke UNRRA-e Jugoslaviji

Preteklo sredo je prispela v Dubrovnik ladja UNRRA-e »Old Bulle«, natovljena z 8.500 tonami žita v razsutem stanju. To je prva pošiljka žita v razsutem stanju za Jugoslavijo. Do sedaj je UNRRA pošiljala Jugoslaviji blago v vrečah. Ker pa je prejšnji mesec prispelo iz Indije 4 milijone vreč iz jute, lahko sedaj prejemamo tudi žito v razsutem stanju. Žito, ki prispe v razsutem stanju spravljajo naši delavci v dalmatinskih pristaniščih in večje kar na ladjah.

Uredba o ureditvi skladov po zakonu o agrarni reformi

Na osnovi zakona o agrarni reformi je Agrarni svet DFJ izdal uredbo, po kateri ustanove federalna ministrstva za kmetijstvo v smislu čl. 23 zakona o agrarni reformi in kolonizaciji naslednje sklade: sklad stanovanjskih in gospodarskih zgradb; sklad pohištva; sklad kmetijskega inventarja in živine; sklad semen in živil.

1. V sklad stanovanjskih in gospodarskih zgradb se vnesejo vse stanovanjske in gospodarske zgradbe, ki so pripadale kmetijskim posestvom, konfisciranim po odloku AVNOJ-a z dne 21. novembra 1944 osebam nemške narodnosti in narodnim izdajalcem, ali razlaščenim, skupaj z zemljišči po predpisih zakona o agrarni reformi in kolonizaciji (čl. 3. in čl. 10.). V sklad se vnesejo poleg glavnih zgradb tudi vzporedne naprave (vodovodne, električne in slične) z ograjami, ki so vezane z zgradbo.

2. V sklad pohištva se vnesejo pohištvo in tudi vse stvari, ki se nahajajo ali so se nahajale v stanovanjskih in gospodarskih zgradbah, omenjenih v prednjem odstavku, in so uporabljive.

3. V sklad kmetijskega inventarja in živine se vnesejo: a) vse kmetijski mrtvi inventar s posestev, navedenih v tej uredbi; izvajamo se samo traktorji, stroji in velike kmetijske priprave, ki pridejo po točlu 2., čl. 4. zakona o agrarni reformi in inventar državnih kmetijskih strojnih postaj; b) vsa živila in drobnica (konji, goveda, svinje, ovce, perutnina), ki je pripadala navedenim posestvom.

4. V sklad semen in živil se vnesejo: a) vsa semena, dobljena z zemljišč, razlaščenih in konfisciranih po zakonu o agrarni reformi in vse vrste žita, drugih živil in krme z razlaščenih in konfisciranih zemljišč; b) vsa semena, živila in krma, ki jih bomo nabavili v državi in inozemstvu za potrebe kolonistov.

Navedeni skladi bodo služili državnim (zveznim, federalnim in lokalnim) kmetijskim posestvom, nadalje borcem kolonistom, agrarnim intere-

Stare dobavne obveznosti za blago, ki spada pod režim načrtne razdelitve

Glede izpolnitve starih obveznosti za dobavo blaga, ki spada pod režim načrtne razdelitve in potrošnje je zvezni minister za trgovino in preskrbo na osnovi uredbe o načrtni razdelitvi in potrošnji blaga predpisal, da morajo podjetja izpolniti obveznosti glede dobave, ki so nastale pred osvoboditvijo, kolikor so pravno veljavne, pa še niso izpolnjene, tud tedaj, če se nahaja spogodbnik na področju druge federalne enote. Izpolniti tev dobav pa se mora izvršiti v okviru uredbe o načrtni razdelitvi in potrošnji blaga. V teh primerih izda odborec za prevoz blaga iz ene federalne enote v drugo trgovinski minister one federalne enote, od koder se mora blago odposlati. Prepis odobrenja se mora dostaviti zveznemu ministru za trgovino in preskrbo. Tako odano blago spada v kontigent, one federalne enote, v katero se uvaža.

Naš letošnji sadni pridelek

Zaradi pomanjkanja delovnih moči in sredstev za škropljenje in nezadostnega gnojenja se je stanje naših sadovnjakov med vojno znatno poslabšalo. V vojnih letih je propadlo 20 do 25% sadnega drevja v Sloveniji, proizvodnja sadik pa je padla za 60%.

Sadni pridelek v Sloveniji je letos po količini slab. Dobro so obrodile le češnje, breskve, češnje in orehi, slab pa je pridelek jabolk in hrušk. Celotni letošnji pridelek cenijo na 800 vagonov jabolk, 400 vagonov češnje, 110 vagonov hrušk, 700 vagonov češenj in višenj, 50 vagonov breskev in marelic, 120 vagonov orehov, 200 vagonov kostanja in 15 vagonov ostalega sadja. Zaradi majhnega pridelka se bo vse sadje porabilo doma, deloma v presnem stanju, deloma pa bomo predelali v domačem gospodinjstvu in v obratih za predelavo sadja. V Sloveniji imamo 320 brezdimnih sadnih sušilnic,

v bodoče ne bo več treba pšenico pošiljati v parne mlne v notranjost države in moko potem neza v pasivne kraje v Dalmaciji in Crni gori. Ameriška vojska je namreč dala na razpolago 3 vojaške pšenične mlne, ki bodo uporabljene v Dalmaciji. Vsega bomo dobili 24 tiskih mlinov. Ti mlini imajo za pogon Dieslove motorje in vsak od njih zmelje na uro 800 kg žita.

Jugoslovanska mlinska UNRRA-e nadalje obvešča, da je na poti ladja »Iris«, ki pluje pod jugoslovansko zastavo s tovornorazkožnimi stroji za popraviljanje in gradnjo cest. Pošiljka obsega kompresorje, cestne vlačilce, valjarje in druge stroje, nadalje 3 industrijske lokomotive in 5 milij. tračnic.

V prvih treh tednih septembra so dosegle pošiljke UNRRA-e za Jugoslavijo 51.276 ton, od tega odpade 32.355 ton na živila. Ostale pošiljke so vsebovale 2400 ton obleke, 8900 ton kmetijskih potrebščin, 7164 ton potrebščin za industrijo in 400 ton zdravil in zdravniškega materiala. Med drugim smo v tem času prejeli tudi 800 mezgov in 116 traktorjev.

Končno poročajo, da je preko Trsta prišla pošiljka 3000 litrov seruma za cepljenje svinj proti svinjski kugi. Sicer smo v Jugoslaviji letos izdelali že 35.000 litrov takega seruma, vendar smo to količino že vso porabili.

Tekstilna industrija v Dugi Resi dviga proizvodnjo

Tekstilna industrija v Dugi Resi pri Karlovcu, ki spada med največje tovarne te vrste na Balkanu, stalno dviga svojo proizvodnjo blaga, tkanin in preje. Takoj po osvoboditvi je tovarna pričela z delom. Tedaj je bilo v tovarni vsega 400 delavcev, medtem jih je danes že 2000. Ljudske oblasti skrbijo za delavce da dobe najpotrebnejše življenjske potrebščine. Proizvodnja v tovarni stalno narašča. Surovine prihajajo vsak dan ter se bo kmalu lahko delalo v treh izmenah. Delavci in mojstri v tovarni skušajo na razne načine povečati proizvodnjo. Računa se, da bo tovarna v Dugi Resi kmalu dosegla predvojno proizvodnjo.

Mnogi čebelarji iz jeseniškega, kamniškega, kranjskega, škofješkega in prevalskega okraja se obračajo na ministrstvo za kmetijstvo in na Čebelarško zadrugo za Slovenijo v Ljubljani zaradi dodelitve sladkorja za krmiljenje čebel brez oddaje medu, ker je bila v teh okrajih slaba čebelna paša. Zelo pozivamo vse čebelarje, da se zglase pri svojih krajevnih osvobodilnih odborih, ki naj sestavijo skupen spisek čebelarjev svojega okraja in navedejo: »primerek in ime, bivališče s hišno številko, število čebelnih družin in točko sladkorja žele. Na čebelno družino dobi vsak čebelar največ 3 kg. Pri sestavljanju spisov naj pomagajo krajevnim odborom čebelarjev. Spisek naj funkcionarji krajevnih odborov podpišejo. Poleg tega naj potrdi kmetijski referent okrajnega osvobodilnega odbora, da je bila v okraju res slaba čebelna paša. Za morebitne nerešene podatke je vsak osebno odgovoren. Spiski naj se pošljejo Čebelarji zadruzi za Slovenijo v Ljubljani do 30. septembra 1945. Na kasnejše došle prošnje in na dopise posameznih čebelarjev se zadruga ne bo ozirala.

Mnogi čebelarji iz jeseniškega, kamniškega, kranjskega, škofješkega in prevalskega okraja se obračajo na ministrstvo za kmetijstvo in na Čebelarško zadrugo za Slovenijo v Ljubljani zaradi dodelitve sladkorja za krmiljenje čebel brez oddaje medu, ker je bila v teh okrajih slaba čebelna paša. Zelo pozivamo vse čebelarje, da se zglase pri svojih krajevnih osvobodilnih odborih, ki naj sestavijo skupen spisek čebelarjev svojega okraja in navedejo: »primerek in ime, bivališče s hišno številko, število čebelnih družin in točko sladkorja žele. Na čebelno družino dobi vsak čebelar največ 3 kg. Pri sestavljanju spisov naj pomagajo krajevnim odborom čebelarjev. Spisek naj funkcionarji krajevnih odborov podpišejo. Poleg tega naj potrdi kmetijski referent okrajnega osvobodilnega odbora, da je bila v okraju res slaba čebelna paša. Za morebitne nerešene podatke je vsak osebno odgovoren. Spiski naj se pošljejo Čebelarji zadruzi za Slovenijo v Ljubljani do 30. septembra 1945. Na kasnejše došle prošnje in na dopise posameznih čebelarjev se zadruga ne bo ozirala.

Mnogi čebelarji iz jeseniškega, kamniškega, kranjskega, škofješkega in prevalskega okraja se obračajo na ministrstvo za kmetijstvo in na Čebelarško zadrugo za Slovenijo v Ljubljani zaradi dodelitve sladkorja za krmiljenje čebel brez oddaje medu, ker je bila v teh okrajih slaba čebelna paša. Zelo pozivamo vse čebelarje, da se zglase pri svojih krajevnih osvobodilnih odborih, ki naj sestavijo skupen spisek čebelarjev svojega okraja in navedejo: »primerek in ime, bivališče s hišno številko, število čebelnih družin in točko sladkorja žele. Na čebelno družino dobi vsak čebelar največ 3 kg. Pri sestavljanju spisov naj pomagajo krajevnim odborom čebelarjev. Spisek naj funkcionarji krajevnih odborov podpišejo. Poleg tega naj potrdi kmetijski referent okrajnega osvobodilnega odbora, da je bila v okraju res slaba čebelna paša. Za morebitne nerešene podatke je vsak osebno odgovoren. Spiski naj se pošljejo Čebelarji zadruzi za Slovenijo v Ljubljani do 30. septembra 1945. Na kasnejše došle prošnje in na dopise posameznih čebelarjev se zadruga ne bo ozirala.

Mnogi čebelarji iz jeseniškega, kamniškega, kranjskega, škofješkega in prevalskega okraja se obračajo na ministrstvo za kmetijstvo in na Čebelarško zadrugo za Slovenijo v Ljubljani zaradi dodelitve sladkorja za krmiljenje čebel brez oddaje medu, ker je bila v teh okrajih slaba čebelna paša. Zelo pozivamo vse čebelarje, da se zglase pri svojih krajevnih osvobodilnih odborih, ki naj sestavijo skupen spisek čebelarjev svojega okraja in navedejo: »primerek in ime, bivališče s hišno številko, število čebelnih družin in točko sladkorja žele. Na čebelno družino dobi vsak čebelar največ 3 kg. Pri sestavljanju spisov naj pomagajo krajevnim odborom čebelarjev. Spisek naj funkcionarji krajevnih odborov podpišejo. Poleg tega naj potrdi kmetijski referent okrajnega osvobodilnega odbora, da je bila v okraju res slaba čebelna paša. Za morebitne nerešene podatke je vsak osebno odgovoren. Spiski naj se pošljejo Čebelarji zadruzi za Slovenijo v Ljubljani do 30. septembra 1945. Na kasnejše došle prošnje in na dopise posameznih čebelarjev se zadruga ne bo ozirala.

Mnogi čebelarji iz jeseniškega, kamniškega, kranjskega, škofješkega in prevalskega okraja se obračajo na ministrstvo za kmetijstvo in na Čebelarško zadrugo za Slovenijo v Ljubljani zaradi dodelitve sladkorja za krmiljenje čebel brez oddaje medu, ker je bila v teh okrajih slaba čebelna paša. Zelo pozivamo vse čebelarje, da se zglase pri svojih krajevnih osvobodilnih odborih, ki naj sestavijo skupen spisek čebelarjev svojega okraja in navedejo: »primerek in ime, bivališče s hišno številko, število čebelnih družin in točko sladkorja žele. Na čebelno družino dobi vsak čebelar največ 3 kg. Pri sestavljanju spisov naj pomagajo krajevnim odborom čebelarjev. Spisek naj funkcionarji krajevnih odborov podpišejo. Poleg tega naj potrdi kmetijski referent okrajnega osvobodilnega odbora, da je bila v okraju res slaba čebelna paša. Za morebitne nerešene podatke je vsak osebno odgovoren. Spiski naj se pošljejo Čebelarji zadruzi za Slovenijo v Ljubljani do 30. septembra 1945. Na kasnejše došle prošnje in na dopise posameznih čebelarjev se zadruga ne bo ozirala.

Mnogi čebelarji iz jeseniškega, kamniškega, kranjskega, škofješkega in prevalskega okraja se obračajo na ministrstvo za kmetijstvo in na Čebelarško zadrugo za Slovenijo v Ljubljani zaradi dodelitve sladkorja za krmiljenje čebel brez oddaje medu, ker je bila v teh okrajih slaba čebelna paša. Zelo pozivamo vse čebelarje, da se zglase pri svojih krajevnih osvobodilnih odborih, ki naj sestavijo skupen spisek čebelarjev svojega okraja in navedejo: »primerek in ime, bivališče s hišno številko, število čebelnih družin in točko sladkorja žele. Na čebelno družino dobi vsak čebelar največ 3 kg. Pri sestavljanju spisov naj pomagajo krajevnim odborom čebelarjev. Spisek naj funkcionarji krajevnih odborov podpišejo. Poleg tega naj potrdi kmetijski referent okrajnega osvobodilnega odbora, da je bila v okraju res slaba čebelna paša. Za morebitne nerešene podatke je vsak osebno odgovoren. Spiski naj se pošljejo Čebelarji zadruzi za Slovenijo v Ljubljani do 30. septembra 1945. Na kasnejše došle prošnje in na dopise posameznih čebelarjev se zadruga ne bo ozirala.

Mnogi čebelarji iz jeseniškega, kamniškega, kranjskega, škofješkega in prevalskega okraja se obračajo na ministrstvo za kmetijstvo in na Čebelarško zadrugo za Slovenijo v Ljubljani zaradi dodelitve sladkorja za krmiljenje čebel brez oddaje medu, ker je bila v teh okrajih slaba čebelna paša. Zelo pozivamo vse čebelarje, da se zglase pri svojih krajevnih osvobodilnih odborih, ki naj sestavijo skupen spisek čebelarjev svojega okraja in navedejo: »primerek in ime, bivališče s hišno številko, število čebelnih družin in točko sladkorja žele. Na čebelno družino dobi vsak čebelar največ 3 kg. Pri sestavljanju spisov naj pomagajo krajevnim odborom čebelarjev. Spisek naj funkcionarji krajevnih odborov podpišejo. Poleg tega naj potrdi kmetijski referent okrajnega osvobodilnega odbora, da je bila v okraju res slaba čebelna paša. Za morebitne nerešene podatke je vsak osebno odgovoren. Spiski naj se pošljejo Čebelarji zadruzi za Slovenijo v Ljubljani do 30. septembra 1945. Na kasnejše došle prošnje in na dopise posameznih čebelarjev se zadruga ne bo ozirala.

Mnogi čebelarji iz jeseniškega, kamniškega, kranjskega, škofješkega in prevalskega okraja se obračajo na ministrstvo za kmetijstvo in na Čebelarško zadrugo za Slovenijo v Ljubljani zaradi dodelitve sladkorja za krmiljenje čebel brez oddaje medu, ker je bila v teh okrajih slaba čebelna paša. Zelo pozivamo vse čebelarje, da se zglase pri svojih krajevnih osvobodilnih odborih, ki naj sestavijo skupen spisek čebelarjev svojega okraja in navedejo: »primerek in ime, bivališče s hišno številko, število čebelnih družin in točko sladkorja žele. Na čebelno družino dobi vsak čebelar največ 3 kg. Pri sestavljanju spisov naj pomagajo krajevnim odborom čebelarjev. Spisek naj funkcionarji krajevnih odborov podpišejo. Poleg tega naj potrdi kmetijski referent okrajnega osvobodilnega odbora, da je bila v okraju res slaba čebelna paša. Za morebitne nerešene podatke je vsak osebno odgovoren. Spiski naj se pošljejo Čebelarji zadruzi za Slovenijo v Ljubljani do 30. septembra 1945. Na kasnejše došle prošnje in na dopise posameznih čebelarjev se zadruga ne bo ozirala.

Mnogi čebelarji iz jeseniškega, kamniškega, kranjskega, škofješkega in prevalskega okraja se obračajo na ministrstvo za kmetijstvo in na Čebelarško zadrugo za Slovenijo v Ljubljani zaradi dodelitve sladkorja za krmiljenje čebel brez oddaje medu, ker je bila v teh okrajih slaba čebelna paša. Zelo pozivamo vse čebelarje, da se zglase pri svojih krajevnih osvobodilnih odborih, ki naj sestavijo skupen spisek čebelarjev svojega okraja in navedejo: »primerek in ime, bivališče s hišno številko, število čebelnih družin in točko sladkorja žele. Na čebelno družino dobi vsak čebelar največ 3 kg. Pri sestavljanju spisov naj pomagajo krajevnim odborom čebelarjev. Spisek naj funkcionarji krajevnih odborov podpišejo. Poleg tega naj potrdi kmetijski referent okrajnega osvobodilnega odbora, da je bila v okraju res slaba čebelna paša. Za morebitne nerešene podatke je vsak osebno odgovoren. Spiski naj se pošljejo Čebelarji zadruzi za Slovenijo v Ljubljani do 30. septembra 1945. Na kasnejše došle prošnje in na dopise posameznih čebelarjev se zadruga ne bo ozirala.

Mnogi čebelarji iz jeseniškega, kamniškega, kranjskega, škofješkega in prevalskega okraja se obračajo na ministrstvo za kmetijstvo in na Čebelarško zadrugo za Slovenijo v Ljubljani zaradi dodelitve sladkorja za krmiljenje čebel brez oddaje medu, ker je bila v teh okrajih slaba čebelna paša. Zelo pozivamo vse čebelarje, da se zglase pri svojih krajevnih osvobodilnih odborih, ki naj sestavijo skupen spisek čebelarjev svojega okraja in navedejo: »primerek in ime, bivališče s hišno številko, število čebelnih družin in točko sladkorja žele. Na čebelno družino dobi vsak čebelar največ 3 kg. Pri sestavljanju spisov naj pomagajo krajevnim odborom čebelarjev. Spisek naj funkcionarji krajevnih odborov podpišejo. Poleg tega naj potrdi kmetijski referent okrajnega osvobodilnega odbora, da je bila v okraju res slaba čebelna paša. Za morebitne nerešene podatke je vsak osebno odgovoren. Spiski naj se pošljejo Čebelarji zadruzi za Slovenijo v Ljubljani do 30. septembra 1945. Na kasnejše došle prošnje in na dopise posameznih čebelarjev se zadruga ne bo ozirala.

Mnogi čebelarji iz jeseniškega, kamniškega, kranjskega, škofješkega in prevalskega okraja se obračajo na ministrstvo za kmetijstvo in na Čebelarško zadrugo za Slovenijo v Ljubljani zaradi dodelitve sladkorja za krmiljenje čebel brez oddaje medu, ker je bila v teh okrajih slaba čebelna paša. Zelo pozivamo vse čebelarje, da se zglase pri svojih krajevnih osvobodilnih odborih, ki naj sestavijo skupen spisek čebelarjev svojega okraja in navedejo: »primerek in ime, bivališče s hišno številko, število čebelnih družin in točko sladkorja žele. Na čebelno družino dobi vsak čebelar največ 3 kg. Pri sestavljanju spisov naj pomagajo krajevnim odborom čebelarjev. Spisek naj funkcionarji krajevnih odborov podpišejo. Poleg tega naj potrdi kmetijski referent okrajnega osvobodilnega odbora, da je bila v okraju res slaba čebelna paša. Za morebitne nerešene podatke je vsak osebno odgovoren. Spiski naj se pošljejo Čebelarji zadruzi za Slovenijo v Ljubljani do 30. septembra 1945. Na kasnejše došle prošnje in na dopise posameznih čebelarjev se zadruga ne bo ozirala.

Mnogi čebelarji iz jeseniškega, kamniškega, kranjskega, škofješkega in prevalskega okraja se obračajo na ministrstvo za kmetijstvo in na Čebelarško zadrugo za Slovenijo v Ljubljani zaradi dodelitve sladkorja za krmiljenje čebel brez oddaje medu, ker je bila v teh okrajih slaba čebelna paša. Zelo pozivamo vse čebelarje, da se zglase pri svojih krajevnih osvobodilnih odborih, ki naj sestavijo skupen spisek čebelarjev svojega okraja in navedejo: »primerek in ime, bivališče s hišno številko, število čebelnih družin in točko sladkorja žele. Na čebelno družino dobi vsak čebelar največ 3 kg. Pri sestavljanju spisov naj pomagajo krajevnim odborom čebelarjev. Spisek naj funkcionarji krajevnih odborov podpišejo. Poleg tega naj potrdi kmetijski referent okrajnega osvobodilnega odbora, da je bila v okraju res slaba čebelna paša. Za morebitne nerešene podatke je vsak osebno odgovoren. Spiski naj se pošljejo Čebelarji zadruzi za Slovenijo v Ljubljani do 30. septembra 1945. Na kasnejše došle prošnje in na dopise posameznih čebelarjev se zadruga ne bo ozirala.

Mnogi čebelarji iz jeseniškega, kamniškega, kranjskega, škofješkega in prevalskega okraja se obračajo na ministrstvo za kmetijstvo in na Čebelarško zadrugo za Slovenijo v Ljubljani zaradi dodelitve sladkorja za krmiljenje čebel brez oddaje medu, ker je bila v teh okrajih slaba čebelna paša. Zelo pozivamo vse čebelarje, da se zglase pri svojih krajevnih osvobodilnih odborih, ki naj sestavijo skupen spisek čebelarjev svojega okraja in navedejo: »primerek in ime, bivališče s hišno številko, število čebelnih družin in točko sladkorja žele. Na čebelno družino dobi vsak čebelar največ 3 kg. Pri sestavljanju spisov naj pomagajo krajevnim odborom čebelarjev. Spisek naj funkcionarji krajevnih odborov podpišejo. Poleg tega naj potrdi kmetijski referent okrajnega osvobodilnega odbora, da je bila v okraju res slaba čebelna paša. Za morebitne nerešene podatke je vsak osebno odgovoren. Spiski naj se pošljejo Čebelarji zadruzi za Slovenijo v Ljubljani do 30. septembra 1945. Na kasnejše došle prošnje in na dopise posameznih čebelarjev se zadruga ne bo ozirala.

Mnogi čebelarji iz jeseniškega, kamniškega, kranjskega, škofješkega in prevalskega okraja se obračajo na ministrstvo za kmetijstvo in na Čebelarško zadrugo za Slovenijo v Ljubljani zaradi dodelitve sladkorja za krmiljenje čebel brez oddaje medu, ker je bila v teh okrajih slaba čebelna paša. Zelo pozivamo vse čebelarje, da se zglase pri svojih krajevnih osvobodilnih odborih, ki naj sestavijo skupen spisek čebelarjev svojega okraja in navedejo: »primerek in ime, bivališče s hišno številko, število čebelnih družin in točko sladkorja žele. Na čebelno družino dobi vsak čebelar največ 3 kg. Pri sestavljanju spisov naj pomagajo krajevnim odborom čebelarjev. Spisek naj funkcionarji krajevnih odborov podpišejo. Poleg tega naj potrdi kmetijski referent okrajnega osvobodilnega odbora, da je bila v okraju res slaba čebelna paša. Za morebitne nerešene podatke je vsak osebno odgovoren. Spiski naj se pošljejo Čebelarji zadruzi za Slovenijo v Ljubljani do 30. septembra 1945. Na kasnejše došle prošnje in na dopise posameznih čebelarjev se zadruga ne bo ozirala.

Mnogi čebelarji iz jeseniškega, kamniškega, kranjskega, škofješkega in prevalskega okraja se obračajo na ministrstvo za kmetijstvo in na Čebelarško zadrugo za Slovenijo v Ljubljani zaradi dodelitve sladkorja za krmiljenje čebel brez oddaje medu, ker je bila v teh okrajih slaba čebelna paša. Zelo pozivamo vse čebelarje, da se zglase pri svojih krajevnih osvobodilnih odborih, ki naj sestavijo skupen spisek čebelarjev svojega okraja in navedejo: »primerek in ime, bivališče s hišno številko, število čebelnih družin in točko sladkorja žele. Na čebelno družino dobi vsak čebelar največ 3 kg. Pri sestavljanju spisov naj pomagajo krajevnim odborom čebelarjev. Spisek naj funkcionarji krajevnih odborov podpišejo. Poleg tega naj potrdi kmetijski referent okrajnega osvobodilnega odbora, da je bila v okraju res slaba čebelna paša. Za morebitne nerešene podatke je vsak osebno odgovoren. Spiski naj se pošljejo Čebelarji zadruzi za Slovenijo v Ljubljani do 30. septembra 1945. Na kasnejše došle prošnje in na dopise posameznih čebelarjev se zadruga ne bo ozirala.

Mnogi čebelarji iz jeseniškega, kamniškega, kranjskega, škofješkega in prevalskega okraja se obračajo na ministrstvo za kmetijstvo in na Čebelarško zadrugo za Slovenijo v Ljubljani zaradi dodelitve sladkorja za krmiljenje čebel brez oddaje medu, ker je bila v teh okrajih slaba čebelna paša. Zelo pozivamo vse čebelarje, da se zglase pri svojih krajevnih osvobodilnih odborih, ki naj sestavijo skupen spisek čebelarjev svojega okraja in navedejo: »primerek in ime, bivališče s hišno številko, število čebelnih družin in točko sladkorja žele. Na čebelno družino dobi vsak čebelar največ 3 kg. Pri sestavljanju spisov naj pomagajo krajevnim odborom čebelarjev. Spisek naj funkcionarji krajevnih odborov podpišejo. Poleg tega naj potrdi kmetijski referent okrajnega osvobodilnega odbora, da je bila v okraju res slaba čebelna paša. Za morebitne nerešene podatke je vsak osebno odgovoren. Spiski naj se pošljejo Čebelarji zadruzi za Slovenijo v Ljubljani do 30. septembra 1945. Na kasnejše došle prošnje in na dopise posameznih čebelarjev se zadruga ne bo ozirala.

pomembnimi citati iz njegovih govorov, nato pa sledi oblika strukturnega g. a. c. i. v. a. n. z. a. d. o. b. n. o. v. i. s. a. d. o. v. n. j. a. k. o. v. z. a. d. r. u. z. i. n. i. o. n. o. v. i. o. p. r. i. l. i. t. i. c. n. e. s. a. d. e. m. d. r. e. v.

KULTURNI PREGLED

Z RAZSTAVE TRŽASKIH UMETNIKOV V LJUBLJANI

Margherita Bembina: Jaslice (tempera)

Konferenca prosvetnih delavcev

Včeraj dopoldne je bila na ministrstvu prosvete konferenca, ki so se je udeležili ministri prosvete, delegati iz vseh okrožij, zastopniki kulturnih institucij, jugoslovanske armade itd. Konferenco je priredil iniciativni odbor za ustanovitev centralne organizacije ljudsko izobraževalnega dela, da postavi temu delu nove smernice in ga čim bolj poglubi.

Konferenco je začel tov. Mile Klopčič, ki je pozdravil navzoče in razložil njen namen. V imenu narodne vlade je spregovoril prosvetni minister dr. Ferdo Kozak in posebej podčrtal načelo osvobodilne fronte, da moramo našo kulturo in vse naše prosvetno delo približati ljudstvu, da bo kulturno uveljavljanje zajelo zares prav vsako slovensko vas. Poiskati moramo talente, ki so skriti med našimi preprostimi ljudmi, izboljšati jih in jim dati možnosti za razvoj.

Osnovni del konferencie so bili štiri referati o posameznih področjih ljudsko prosvetnega dela. Najprej je govoril tov. Bogo Gerlanec o vodilnih načelih ljudsko izobraževalnega dela pri nas, nato tov. Stane Melihar o vraščanju ljudskih knjižnic in ljudskih univerz, tov. Pavel Šivic o naših pevskih zborskih in tov. inž. Filip Kumbatovič o naših ljudskih odrh v novi dobi. K tem referatom, ki so dali zanimive smernice posameznim področjem našega ljudsko prosvetnega dela in s tem pogoje za uspešen razvoj, se bomo še povrnili. Vse referate je spremljala še kar živahna in plodna diskusija, ki je bila prvi namen konferencie.

Po referatih je bil izvoljen odbor, ki naj uresniči načrte in smernice, postavljene na konferenci. Izvoljen je bil širši odbor, v katerem je minister prosvete, zastopnik Osvobodilne fronte, Centralnega komiteta komunistične partije, Slovenske profašistične ženske zveze, Zveze mladine Slovenije, Jugoslovanske armade, Zveze prosvetnih delavcev Slovenije, predsednik prirodoslovske, slavistične, zgodovinske in geografske družbe, predsednik društva za kulturno sodelovanje s Sovjetsko zvezo, društva časnika, zastopniki kulturnih delavcev iz vseh okrožij (tudi Primorske in Koroske), zastopnik univerze, zastopniki ministrstev z odseki za prosvetno delo, zastopnik Slovenske Matice in drž. gledališča.

V ožji delovni odbor so bili izvoljeni: predsednik Lovro Kuhar, Prežihov Voranc, podpredsednik Bogo Gerlanec, I. tajnik Stane Melihar, II. tajnik Vladimir Koch, blaginjak Erna Musar, gospodar inž. Dušan Avsec. Načelniki sekcij: sekcija za izobraževanje Oskar Hudales, za odr. Branko Petrovič, za pevsko zbor. Boro Adamič, za šah Ludvik Gabrovšek. Ostale sekcije ostanejo za zdaj nezasedene.

V razpisniški so bili izvoljeni: Mile Klopčič, Igo Gruđen in Leon Delata.

Prebrali so še načrt pravil, ki naj bodo osnova za delo odbora.

Brzjojavke

S konference so poslali pozdravne brzjojavke maršalu Jugoslavije Josipu Brozu-Titu, vodji jugoslovanske delegacije v Londonu, podpredsedniku Edvardu Kardelju, Zvezni vladi dem. fed. Jugoslavije in Svetu zunanjih ministrov v Londonu. Brzjojavke pravi:

Maršalu Jugoslavije Josipu Brozu-Titu v Beogradu: Prosvetni delavci Slovenije, zbrani na posvetu o organizaciji ljudsko izobraževalnega dela, čestitamo stvaritelju nove Jugoslavije k visokemu odklovanju z Redom zmage, ki vam je bilo podeljeno po Predsedstvu Vrhovnega sovjeta. kakor tudi k visokemu odklovanju po Predsedstvu poljske republike. Ti najvišji odklovanji bratskih nam držav in narodov nas utrjujejo v veri, da smo s svojo borbo skovali pravo slovensko bratstvo, ki bo tudi nam pomagalo do združenja vseh naših sinov v veliki demokratični federativni Jugoslaviji pod vodstvom našega zmagovalca, našega maršala Tita.

za veliko in globoko prosvetno in kulturno življenje vsega našega naroda in za lepše in srečnejše življenje vsega človeštva.

Predsednik Lovro Kuhar — Prežihov Voranc je zaključil konferenco in poudaril važnost nove organizacije in njeno povezanost s političnim delom in političnim življenjem sploh, ki ga ustvarjajo novi temelji naše državnosti. »Čeprav bomo morali narediti morda danes zaradi razmer še korak nazaj,« je dejal, »bomo kmalu naredili dva koraka naprej.«

Hrvatski tisk o razstavi slovenskih umetnikov v Zagrebu

V Moderni galeriji na Strossmayerjevem trgu v Zagrebu je odprta razstava slovenskih umetnikov partizanov. Razstavljenih je okrog 300 del, po večini to, kar smo v deli že na ljubljanski razstavi. Zagrebški tisk spremlja razstavo z mnogimi reprodukcijami del slovenskih slikarjev, ki jih objavljajo skoraj vsak dan »Vjesnik«, »Naprijed« in »Narodni list«. V kulturni rubriki nedeljske številke »Naprijed« piše D. T.:

»Slovenski umetniki so pokazali smisel za reševanje realnih nalog, ki jim jih je dala borba. V njihovih delih ni odvisne dekorativnosti, igre narejene suverenosti. Svojo zgodbo pripovedujejo preprosto, v vsakdanjem jeziku, v kakršnem se razgovarjajo ob domačem ognjišču, o vsakdanjih dogodkih, o doživljenjih iz borbe in trpljenja. To pripovedovanje je v svoji preprostosti tako kot razgovor na smrt obsojenih — ama toplino in neposrednost v vsesplošni nevarnosti. — Razstava Slovencev partizanov je dokaz etične zavesti, svetla stran — kot uvod še nenapisanemu romanu. V tem romanu se mora še razviti dejanje, do graditi se morajo osebe, izpopolniti jezik. Mnoga dela s te razstave morejo biti izhodišča za velika dela. Predvsem pa je ta razstava znamenje močnejšega kulturnega sodelovanja med Slovenc, Hrvati in ostalimi narodi. Prirejena je bila po zelo uspehi razstavi umetnikov partizanov Hrvatske v Ljubljani in je potem takem v upodobljajoči umetnosti druga mednarodna manifestacija bratstva v Jugoslaviji.«

Med tem ko poudarja »Naprijed« predvsem splošni pomen razstave, pa se ustavlja »Vjesnik« v eni svojih zadnjih številki tudi pri posameznih slikarjih in jih skuša oceniti. V uvodu naglašja, da ima razstava tudi politični značaj in je začetek novega kulturnega sodelovanja, ki temelji na rezultatih naše skupne borbe. »Posebno so vredne pozornosti Jakčeve gravure, portret naših pomembnih političnih in vojaških osebnosti in podobe partizanov. S tehnične strani so zanimiv primer nove moči... Alenka Gerlovičeva nas je presenetila z izredno temperamentnimi temperami... Risbe in tempre v ta Globočnika so mnogo srečnejši od njegove mape »Herrvolke... Impresivno učinkuje, sicer tehnično primitivna Laževčeva »Množica« Na Rabuc... V »Belem nasilju« spominja Ivan Seljak na lesorez 16. stoletja... Kipar N'kolaj Pirnat kaže v svojih risbah dobrega kompozitorja, ki prav arhitektonsko razpolaga s prostorom... Fr. Mihelič je tudi tu odbrzal svojo višino tako v kraljevski znanja kot v izbiri motiva... Dore Klemenčič je soliden likovni delavec, ki pozna svoj metier in ne dolgočas. Njegovi linorezi »V imenu Krstusovih ran« so po svoji umetniško-dokumentarni in vsebinski vrednosti lep prispevek k našemu skupnemu umetniškemu ustvarjanju v času borbe.«

Zapiski

PETER BEZRUC — NARODNI PESNIK

Češkoslovaška vlada je sklenila, da imenuje Petra Bezruca, borca za nacionalno in socialno svobodo, za narodnega pesnika.

SMRT JOSEFA GOCARA

V Pragi je umrl slavni češki arhitekt Josef Gocar, eden od ustanoviteljev moderne češke arhitekture. V duhu modernega urbanizma je zgradil velik del mesta Hradec Kralov. Tudi v Pragi je zgradil vrsto monumentalnih stavb. Bil je profesor na Akademiji za umetnost, v oddelku za arhitekturo.

KNJIZEVNA ZADRUGA »RAZGLEDE« V GORICI

Goriška matica se je preosnovala v zadrugo, da bi zadostila nujni potrebi po dobri in ceneni knjigi, ki bo vsakomur dostopna. Književna založba ima ime »Razgled« in bo imela dva odseka: prosvetno knjižnico in mladinsko knjižnico. Prvi rokopisi pojdejo že te dni v tiskarno. Prosvetna knjižnica bo do konca tega leta izdala tri knjige, koledar, zbirko humoresk in dramsko delo. Mladinska knjižnica bo izdala tudi tri knjige že v letošnjem letu. Med temi knjigami bo ena vsebovala doživljaje naše mladine za časa narodno osvobodilne borbe.

SEMDA OBLETNICA SMRTI IVANE BRILIČ-MAZURANČIČ

Te dni je poteklo sedem let odkar je umrla hrvaška književnica Ivana Brilič-Mazurančič. Njene pripovedke za mladino s snovjo iz slovenske preteklosti in mitologije, »Priče iz davnine«, so prevedene na mnoge tuje jezike. Po njih je znana pisateljica ne samo doma, ampak tudi v svetu.

Izjava Milana Carevića

člana Glavnega odbora Demokratske stranke

»Združene opozicijske stranke« nimajo nobenega realnega in pozitivnega prog rama

Ob priliki obvestila »združenih opozicijskih strank«, da ne bodo predložile svoje volivne liste, je sodelavec beogradske »Borbe« obiskal Miloša Carevića, ministra za pravosodje federalne Srbije, in prejel od njega tole izjavo:

Prišlo mi je v roke in sem prebral sporočilo tako imenovanih »združenih opozicijskih strank«. Predvsem je treba pogledati, kdo so te opozicijske stranke. V tem sporočilu so omenjeni demokrati, radikali in zemljoradniki.

Kar se tiče Demokratske stranke, sem že javno zanimal pravico Milanu Grolu, da bi bil sam medodajen zastopati Demokratsko stranko. On te pravice nima, ker po strankinih statutih lahko to napravi samo strankin kongres ali pa glavni odbor, za to pooblaščen od kongresa. Za takšno načelno vprašanje Milan Grol brez glavnega strankinega odbora ni pooblaščen in napovedana konferenca demokratske stranke bo o tem nudila še prepričljivejši dokaz. Na konferenci se bo videlo, da je demokratska stranka s svojo politično močjo v Ljudski fronti, da bo postavila svoje volivne liste po vsej državi in da se bo zavzela za popolno in končno zmago Ljudske fronte v borbi za utrditev in očuvanje pridobitev narodno osvobodilne borbe.

Kdo še danes verjame, da obstoji Radikalna stranka? Kot stranka je prenehala obstajati s Pašičevo smrtjo. Od tedaj so obstajale razne skupnice, ki so se v vseh protiljudskih režimih bivše Jugoslavije menjavale na vladnih stolčkih. Za nje, za te radikalne skupnice, je važno samo eno: priti in ostati na oblasti. Če oni niso na oblasti, vse drugo skupaj ni nič in država propade.

Zemljoradniki, zakoniti predstavniki Zveze zemljoradnikov, so uradno povedali svojo besedo: stranka je v Fronti.

Kakor torej vidite, je to sporočilo v svoji osnovi lažno. Ne predstavlja odločitve, mero-dajne odločitve niti ene omenjenih strank, niti ne obvezuje katere koli od njih. Sestavitelji tega sporočila skrivajo svoja imena pod strankino firmo in pokušajo na ta način napraviti zmedo v ljudskih vrstah.

Drugo važno vprašanje je: pri kakšnem programu so se te lažne opozicijske stranke »združile«? — O tem ni niti besede v sporočilu. Res, tam pravi, da so se odločili »ne postavljati svoje volivne liste«. Torej odločili so se, da nič ne delajo, ali boljše, negativno delajo, sabotirajo volitve, ustvarjajo zmedo in s tem negativnim delom škodujejo ljudskim in državnim interesom.

Če so oni res politične stranke, če se borijo za kak političen program in za njegovo uresničitev, potem je edina naravna pot, da gredo na volitve in da za svoj program zahtevajo zaupanje naroda.

Kakor veste, je kongres Ljudske fronte sprejel in javno objavil svoj program kot politična organizacija. S tem svojim programom je šel jasno in nedvoumno pred ljudstvo, pozivajoč ga, da se pridruži Ljudski fronti v njenem borbu za očuvanje demokratičnih pridobitev narodno osvobodilne borbe, za demokratično federativno republikansko Jugoslavijo, ki bo porok srečnejše in boljše bodočnosti vseh naših narodov. Na osnovi tega programa so zbrane v Ljudski fronti vse napredne in demokratične stranke: komunistična, republikanska, zemljoradniška, pa tudi demokratska stranka. To trdim smelo, ker ni nobenega dvoma, da so tisoči njenih najboljših članov dali svoja življenja v narodno osvobodilni borbi, drugi pa so to borbo podpirali. Tudi danes je treba samo oči odpreti, da vidiš: ni krajevnega in okrajnega ne okrajnega odbora v državi, kjer ne bi aktivno sodelovali pri ljudski oblasti na vidnih in vodilnih mestih odlični člani demokratske stranke.

Ljudska fronta je izdala tudi svoj volivni proglaš. Objavila je misli, s katerimi gre Ljudska fronta na volitve za Ustavodajno skupščino. Zakaj tega niso storile »združene opozicijske stranke«?

V sporočilu pravi: »Slabi politični zakoni so se od prvih dni, ker jih izvaja izključno režimska oblast, pokazali kot nemogoči.« Priznavam, da so sprejeti politični zakoni zanje res nemogoči, toda ne zato, ker so slabi, ampak zato, ker so dobri za ljudstvo in za široke ljudske množice.

Zakon o volivnih spiskih je nemogoč in slab zanje zato, ker največje število tistih, ki se za tem sporočilom skrivajo, nima zakonitih pogojev, da bi postali volivci, ker so se s svojim izdajalskim in protiljudskim delom izključili iz vrst poštenih državljanov.

Zakon o volitvah narodnih poslancev je zanje nemogoč in slab zato, ker določa, da lahko postane narodni poslanec le tisti, ki ima relativno večino volivcev v okraju. Ta JRZ — JNS klika, ki se v glavnem skriva kot izdajatelj tega sporočila, se je pač naučila prihajati v Narodno skupščino po milosti policije, ne pa po zaupanju državljanov — volivcev.

V sporočilu pravi: »Volivna kampanja se je začela s pritiskom, ki v atmosferi neumirjenosti in še nepomirjene države vodi do hudih posledic.« Res, ta pritisk se vidi najbolje iz tega, da oni lahko izdajajo in razširjajo celo takšna sporočila, vendar zato ni nikogar niti glava zbolela. Po mojem mnenju bi se prej lahko reklo, da se oni s

tem delom želijo okoristiti s to atmosfero nepomirjenosti in da ribarijo v kalnem, zato bi bilo res dobro, če bi se zavedali, da to »lahko vodi do hudih posledic«.

To so torej razlogi, ki jih navajajo v svojem sporočilu in zaradi katerih te »združene opozicijske stranke« ne postavljajo svoje volivne liste. V resnici pa je glavni razlog, da oni ne postavljajo svoje volivne liste v dejstvu, da oni »nimajo s čim stopiti pred Miloša«, ker nimajo s čim stopiti pred ljudstvo, ker mu ne predlagajo nikakega realnega in pozitivnega programa za svetlejšo in boljše bodočnost naroda in države, svojega pravega in resničnega — rušilnega programa pa ne smejo niti povdati, da ljudstvo ne bi prepoznalo njih prave barve. Ker pa je v Narodno skupščino lahko priti samo z ljudskim zaupanjem, je težko stopiti pred narod in zahtevati zaupanje za to, da se poruši vse, kar je za milijonskimi žrtvami vseh naših narodov pridobljeno in kar je treba obvarovati, dopolniti in poboljšati, a ne rušiti!

Izjava Marka Vujačića

podpredsednika Glavnega odbora Zveze zemljoradnikov

Podpredsednik Glavnega odbora Zveze zemljoradnikov in podpredsednik Začasne narodne skupščine Marko Vujačić je podal tole izjavo:

Glede na sporočilo združenih opozicijskih strank, ki ga je izdal g. Grol dne 20. septembra, da »združene demokratske stranke v opoziciji — demokrati, radikali in zemljoradniki — ne bodo postavile svoje volivne liste«, izjavljam, da nobena zemljoradniška stranka niti zemljoradniki niso v vrstah »združenih demokratskih strank«, v opoziciji.

Predvsem želim naglastiti, da izven Fronte ni Zemljoradniške stranke v opoziciji. Štirinajstega marca letos je bila v Beogradu konferenca predstavnikov stranke iz vse države. Istočasno je zasedal Glavni odbor stranke. Navzočih je bilo več kot dve tretjini članov Glavnega odbora. Kongres in vsi navzoči člani Glavnega odbora so soglasno sklenili, da Zveza zemljoradnikov pristopi k Narodno osvobodilni fronti. Ob tej priložnosti je bilo tudi enodušno obsejano protiljudsko in protikmetško delo Milana Gavrilovića in dveh, treh starih prvakov stranke, ki so se

bili zvezali z reakcijo in ostali v izgnanstvu.

Potemtakem ni nobena Zemljoradniška stranka v vrstah »združenih demokratskih strank v opoziciji«.

Kar zadeva »demokratske stranke« radikalov in demokratov, vemo prav dobro, kako se je godilo našim vasi v času njih režimov in vladavin. Dovolj je spomniti se le njihove vidovdanske ustave in režima, ki je to ustavo uvedel, pa bomo hitro razumeli, kakšno demokracijo bi oni tudi še danes želeli. Zveza zemljoradnikov, naslanjajoč se čvrsto na načela ljudske revolucionarne demokracije, na načelo solidaritete delavcev in kmetov, bo šla do konca v borbi za svoje vzore. Prepričana je globoko, da bodo volitve za Ustavodajno skupščino dne 11. novembra t. l. demokratične, ljudske in svobodne. Na njih bodo narodi Jugoslavije dali polnomočno svojim zastopnikom, da dajo končno obliko demokratski federativni Jugoslaviji, ne takšne, kakršna bi rada naša lažna demokracija iz opozicije s kraljem Petrom na čelu, ampak takšno, ki bo odgovarjala čuvstvom in interesom vseh narodov in vseh delovnih ljudi v državi.

POZIVAMO VSE JUGOSLOVANE, ki so v taboriščih v srednji Italiji ali po vaseh (Cesetanico, Chieti, Pisa in drugih), ki še oklevajo in se nečejo vrniti v Jugoslavijo, NAJ SE VRNEJO ČIMPREJ! Nova Jugoslavija pravično sprejema svoje rojake.

Vse vesti, ki jih širi lažna propaganda o položaju v novi demokratični Jugoslaviji, so NERESNICNE. Nova osvobodjena Titova Jugoslavija je urejena tako, kakor si jo more želiti vsak pošten rodoljub. Ne odlašajte z odhodom!

RAJH Milan iz Ljutombera, ZUPANČIĆ Bernard, Trbovlje, HRIBAR SLAVC, Kamnik.

Pomenek s primorskimi tovarišicami

Prišlo je v Ljubljano na konferenco Glavnega odbora Antifašistične fronte žena Slovenije. Razmeroma jih je bilo najbolj odločne in najbolj klene. Pa ne samo njihove besede, že dejstvo samo, da so tudi v teh dneh, ko se odloča usoda njihove ožje domovine, lahko zapustile svoje »postojanke«, priča o tem, da niso te, ki so prišle, osamljeni primeri dela in zavednosti, temveč da jih je mnogo, premnogo, ki skrbno bede nad najzahodnejšim delom naše domovine.

Ne vem, kakšni so bili njihovi prvi občutki takrat, ko je morala naša vojska zapustiti primorska mesta, trge in vasi. Vem samo, da so primorska dekleta daleč v Nemčiji ko so se jim komaj dobro odprla vrata nemških koncentracijskih taborišč ko so bile polne vere, da čakajo na vrnitev v osvobodeno domovino, najprej omolkne, potem pa nekateri krčevito zafokale. Jokale, ker niso mogle razumeti — trpljenje in kri doma, poniževanje in udarci, mrz in glad za električnimi žicami — le čemu, čemu? Potem pa so prihajala poročila. In vedele smo: tudi tam daleč doma je morala biti bolečina silna, toda mi se izlila v breznočne solze, ne v obup — ljudje so privrli na ulice in trge, pogumni in borbeni, polni vere in odločnih zahtev, zavedajoč se svojih žrtv in pravic.

Ko smo spraševale na konferenci, ki je bila te dni v Ljubljani, kako se bo po njihovem mnenju odločila usoda Trsta, Gorice, Istre in Slovenske Primorja, so odgovorile:

»Me smo polne upanja, trdno smo prepričane da bo vse dobro.«

Kako prijetno je človeku ob ljudeh ki se smehljajo v težavah, tako smehljajo da veš, da to ni lahkomiselnost ni brezbriznost, temveč samozavest, moč, tista silna moč, ki je le na videz lahko porazena ki se kdaj pa kdaj umakne, toda zato, da potem s tem večjo silo udari.

Vse bo dobro, čeprav se nekakšen

prosvetno referent, ki nosi nekakšno uniformo in italijansko ime, trudi, da bi spet razardiral slovenske šole, tiste slovenske šole, ki so komaj postale slovenske, in to iz lastnega hotenja in lastnih naporov ljudstva. Trudi se, toda slovenske žene so se odvadile molče prepustiti svoje otroke tistim, ki bi jim hoteli trgati materino besedo iz ust.

Vse bo dobro, čeprav je nekakšen odlok poskušal vzeti ne na prsti in skali, temveč na kosteh zgrajeni ljudski oblasti moč in veljavo, kajti naši ljudje si oblasti ne dajo več iztrgati iz rok. Dovolj dolgo nam je tujec gospodaril, drago smo plačevali, kar nam je pripadalo brez plačila. Saj lahko pride »župan«, lahko je tudi doslej že čistih rok, toda ljudstvo ga ne bo sprejelo, če ga ni samo izbralo in potrdilo. Naše primorsko ljudstvo ni zaman umiralo, naučilo se je morda bolj kot ljudje kjerkoli drugje na Slovenskem — voditi politiko.

»Ali se vam ne zdi, da je naša zemlja v svojem trpljenju in v svoji borbi kakor svetilnik, ki ostro reže mrak s svojimi žarki in ki s svojo svetlobo ogreva srca?«

»Ponosne smo — kdo je nekoč vedel za nas, danes pa smo vsemu svetu vzgled in vzpodbuda!«

Vse, kar se izraža v besedah živahnih primorskih deklet, prehaja tudi na nas, Milo nam je in ogorčene smo. Toda naš poštenjavni izdajnik kar koli naše enotnosti ne bodo mogli porušiti, ne slovenske, celo ne slovensko-italijanske.

Saj imajo na Primorskem Antifašistično slovensko italijansko zvezo in vanjo so v nekem kraju samo v enem tednu pritegnili 300 Italijank.

»Da, vse bo dobro, ker smo si zgradili streho, pod katero znamo in moremo prebiti v slogi in bratstvu.«

Čutimo, da to niso samo besede. Primorska žena je politično dozorela. Da bi se v te ožje slovenske žene dosegle!

Poišči srečo,

kupi srečko Državne razredne loterije

pri glavni kolekturi

ZAJEC ANDREJ

LJUBLJANA

Tavčarjeva ul. 10 — Telefon 34-86

Zrebanje bo že 4. oktobra

Dnevne vesti

BELEZNICA

KOLENDAR

Sreda, 26. septembra: Ciprijan, Stoj-slava.

Dežurne lekarne

Danes: Lekarna Bahovec, Kongresni trg 12; lekarna Murr Mayer, Sv. Petra cesta 78.

VRIMENSKA NAPOVED ZA LJUBLJANO

Sestavljen dr. Vital Manohin

26. septembra, sreda: zjutraj nizka megla in 5 stopinj, nato jasno, podnevi do 18 stopinj.

27. septembra, četrtek: zjutraj megla in 4 stopinje, nato jasno, čez dan do 20 stopinj.

DAJALCEM KRVI!

Danes naj se javijo na oddelku za transfuzijo SAB tov. Krvodajalci: Brani, selj Zofka, Kroljaska 1; Dolenc Vera, Vr. hovinikova 17; Fava Vid, Peruškova 25; Gromovšek Jožip, V.č. čuvajnika 390; Gr. gurevič Bogomir, Riharjeva 6; Gregorčič Ana, Podlimbarska 34; Hudnik Ana, Vošnjakova 10; Janežič Franc, Malgašjeva 2; Jereb Vilma, Zidovska 6; Kosirnik Vera, Celovška 128; Kralj Franc, Zaloška 45; Lampret Zinka, Dobrunje 15; Mahnič Mirko, Breg 16; Marjašič Ana, Gosposvetska 63; Masle Ljubo, Križevniška 9 II; inž. Pogačnik Ljubo, Medvedova 17. — Ne zadržujte masnega na dan dajanja krvi!

Kinematografi

Kino Union: Ameriški film »Pomlad se prebujaja«; tednik. Ob 16., 19. in 21. uri.

Kino Matica: Ameriški film »Raziskovalci ekvatorja«, tednik. Ob 16., 19. in 21. uri.

Kino Sloga: Ameriški film »Zapečena mladina«, tednik. Ob 17., 19. in 21. uri.

Radio Ljubljana

SREDA, 26. SEPTEMBRA 1945.

6-6:30: Pester jutranji glasbeni spored. 6:30-6:45: Napoved časa in izveščanje o poročila z dne 25. sept. 6:45-7: Saksofon in ksilofon z orkestrom. 7-7:15: Pregled sporeda, objave in polzveče. 7:15-7:30: Jutranji koncert slovenskih orkestrskih skladb. 7:30-7:45: Napoved časa in poročila. 7:45-8: Laska glasba. 12-12:15: Slovenske pesmi na ploščah. 12:15-12:30: Pregled tiska. 12:30-13: Tilo Reda Ljubljane. 13-13:30: Napoved časa poročila, objave in pregled sporeda. 13:30-14: Koncert malega orkestra Radia Ljubljane pod vodstvom dirigenta Uroša Prevoška. 14-14:15: Štiri skladbe E. Griega. 14:15-14:30: Pionirska ura. 14:30-14:45: Nekaj valček in polk. 14:45-15: Ljudska univerza Radia Ljubljane: Stane Meib. 15-15:30: Slovenski knjižničarji. 19-19:20: Literarna ura. — Vladimir Skrbinaš, član Nar. gledališča: Znanj samogovori iz Edipa, Hamleta in Cyrano de Bergeraca. 19:20-19:50: Koncert skladb F. Mendelsohna. 19:50-20: Teme danske tupa dne. 20-20:40: Ench: Predigra k suti in h. m. O. Franck: Simfonične variacije. Sibelius: Finska simfonična pesnitev. 20:40-21: Violinski koncert prof. Francke Ornik-Rojčeve. Pri klavirju Bojan Adamič. 21-21:30: Napoved časa poročila, objave in pregled sporeda. 21:30-21:45: Pionirski orkester Radia Ljubljane pod vodstvom Bojana Adamiča. 21:45-21:55: Vešelihi mladi. — Prenos iz Maribora. 22-22:15: Odziva za tovariše v taboriščih po Nemčiji. 22:15-22:30: Vokalni koncert baritonista Mirka Dolinarja, pri klavirju prof. Ciril Cvetko. 22:30-23: Plesna glasba.

Narodno gledališče v Ljubljani

— abonma za sezono 1945-46. Razpisani so: Premierski abonma, stalna abonmaja red Sreda in Četrtek in gibljiva abonmaja red A in red E. Vsi redi abonmajev dobijo po 34 predstav, 18 v Drami, 16 v Operi. Abonma je plačljiv v 10 zaporednih mesečnih obrokih. Obroki so: za Premierski abonma od 135 din navzdol (I. vrsta parterja) do 35 din (galerijski sedež). Za red Sreda in Četrtek od 114 din navzdol do 30 din za red A in E od 102 din navzdol (I. vrsta parterja) do 27 din (galerija). Vpisovanje abonmentov od ...

Stroinika

popolnoma samostojnega, vsestranskega popravil in inštalacijskih strojev, ki pridejo v poštev v gradbeni stroki, išče Stavbna družba d. d., Ljubljana, Dunajska c. 17. 2398/a

Vinski kamen

kupujemo v vsaki količini. Plačamo v skladu z analizo. Ponudbe na A. RESMAN K. D. Zagreb, Kačerova 13.

birso

... (text partially obscured by image)

TELESNA VZGOJA

Najboljše atlete ima naša vojska

V nedeljo je bilo v Zagrebu končano lahkoatletsko tekmovanje za naslove državnih prvakov

Zadnji dan tekmovanja za državno prvenstvo v lahki atletiki v Zagrebu je potekal v znamenju zelo napetih borb po tebično privlačno pa je bilo zaradi nastopa odličnih sovjetskih športnikov, ki so tudi nastopili na tej prireditvi. Tekmovanju je prisostvovalo okrog 4000 gledalcev, med njimi tudi številni častni gostje, predstavniki civilnih in vojaških oblasti, vsa telesno vzgojna delegacija SZ in sovjetski skauti. Na mislija v Zagrebu. V nedeljo so bile na sporedu še naslednje discipline:

Skok ob palici: 1. Lenert (V) 3.70 m, 2. Pribovek (Sl.) 3.30 m, 3. dr. Buratović (H) 3.20 m, 4. S. in 6. Brlek (Bh). Palic (Lj) in Dodic (V), vsi po 3.10 m. Met kopja: 1. Markušič (H) 54.49 m, 2. Marčelja (H) 52.83 m, 3. Milčič (JA) 51.93 m, 4. Jandrič (JA) 51.20 m, 5. Jone (Srb) 44.94 m, 6. Praček (Sloven.) 42.13 m.

Preko zaprek na 400 m: 1. Bulič (H) 59.2, 2. Jovič (JA) 1:00.6, 3. Skušek (Sl.) 1:00.6, 4. Jereb (Sl.) 1:02.7, 5. Jovič (Srb) in 6. Marčič (H). Tek na 100 m: 1. Turkalj (H) 11.1, 2. Slanac (H) 11.5, 3. Budič (H) 11.5, 4. Podlogar (Sl.) 11.5, 5. Dukič (V) 11.9, 6. Zastopnik JA Vanič je odstopil.

Tek na 800 m: 1. Mikušič (JA) 2:00.7, 2. Srahar (Sl.) 2:00.8, 3. Oberšek (Sl.) 2:01.2, 4. Bedenkovič (JA) 2:01.9, 5. Vod. ka (H) 2:05.2, 6. Gjurčič (H) 2:05.6. Sovjetski tekač Pugačevski, ki je startal izven konkurence, je dosegel čas 1:54.4. Tek na 5.000 m: 1. Flass (H) 15:29.2, 2. Kotnik (JA) 15:31.4, 3. Mihalič (H) 15:40.4, 4. Stefanovič (JA) 16:15.2, 5. Benčič (Sl.) 17:06.6, 6. Timotijević (Srb) 17:11.4. To je bila najboljša vzemljiva tekaška dreves, je Flass evan. širil svojemu večnemu rivalu Kotniku za poraz prejšnjega dneva za 1.000 metrski prog.

Stafeta 4x100 m: 1. Hrvatska 45.7, 2. Slovenija, 46.3, 3. Vojvodina 46.6, 4. Makedonija 51.2. Srbija ni postvela stafete armade za zaradi poškodovanega Vaniča ni mogla nastopiti. Stafeta 4x400 m: 1. JA 3:32.6, 2. Hrvatska 3:38.9, 3. Srbija 3:46.5. Stafeta Slovenije ki je prispela na cilj druga, je bila diskvalificirana, ker je njen prvi tekač zašel v drugo progo.

Med dekletki si je v metru diska prvi borila prvo mesto naša ožja rojalnita Pribovekova, o katerem smo govorili že zgoraj, nastopil tudi 39letni skakalec ob palici Nikolaj Ozolin, ki je preskočil znanako 4 m. Morda bi bil prišel še više, toda zagrebška uprava ni bila pripravljena za take višine. V teku na 100 m so nastopili našim tekačem tekači Sedenoča, ki je pustila seveda vse za seboj in prišla na cilj prva v času 12.2. Največjo pozornost je pa med vsemi vzbudila tudi v Zagrebu silna metalka diska iz Gradice Nina Dumbadze, ki je zalubala ploščo v stanje 45.4 m, daljša od 6.82 m in uspehi sovjetskih atletov so izvalili med tisoči navzočih burno odobravanje.

Kdo so prvi prvaki? Prvi atletski prvaki DRJ so postali po končnih tekmovanjih za državno prvenstvo v Zagrebu naslednji atleti odnosno atletinje:

MOSKI 100 m: Turkalj (H) 11.1, 200 m: Račič (Sl.) 23.4, 400 m: Dermanović (JA) 52.3, 800 m: Mikušič (JA) 2:00.8, 1500 m: Rihnič (JA) 4:10, 5.000 m: Flass (H) 15:29.2, 10.000 m: Godler (JA) 34:16.6, 110 m preko zaprek: dr. Buratović (H) 16.4, 400 m preko zaprek: Bulič (H) 59.2, Stafeta 4x100 m: 1. Hrvatska (Turkalj), Slanac, Marčelja, dr. Buratović) 45.7, Stafeta 4x400 m: JA (Bedenkovič, Rem, Celjuka in Mikušič) 3:32.6. Met diska: Zerjal (JA) 44.04 m, Met kroglice: Jertović (Srb) 13 m, Met kopja: Markušič (H) 54.69 m, Met klavirja: Gubjan (JA) 47.94 m, Skok v višino: Vukov (JA) 175 cm, Skok v daljino: Lenert (V) 6.82 m, Skok ob palici: Lenert (V) 3.70 m, Troškok: Lenert (V) 13.38 m.

ZENSKE

100 m: Varmuža (V) 13.8, 80 m preko zaprek: Madjar (V) 15.2, Stafeta 4x100 m: Hrvatska (Kurath, Holz, Vojak, Stražkovač) 56.6, Met diska: Pribovek (Sl.) 29.58 m, Met kroglice: Marjaček (Sl.) 10.37 m, Met kopja: Sekulič (V) 28.92 m, Skok v daljino: Varmuža (V) 4.53 m.

Sportniki XV. N. D. v Novem mestu

Dve zmagi naših borcev na zelenih mizah in na nogometnem travniku Na proslavi Cankarjeve brigade v Novem mestu je bilo na sporedu tudi obilo sporta

V dvorani bivšega Sokolskega doma je bil dopoldne odigran nazimsko teniški troboj med PD Novo mesto XXXI in XV diviziji. Za Novo mesto nastopili prvi Dolenc in Rih, za XXXI Knific, Garič in Posačnik XV pa so zastopali Božič Gužel in Tomazin.

Med moštvi je visoko zmagala XV, s 16 dobljenimi partijami. Drugo mesto je zasedla XXXI s 6 zmagami, dočim so Novomeščani dobili le 5 partij. Tudi med posamezniki so se valjala XV izkazali pred ostalimi, saj so zasedli vsa tri prva mesta in sicer 1. Božič (ve dobljene igre) 2 in 3 pa si delita Tomazin in Gužel vsak po eno izgubljeno igro Organizacija turnirja je bila dobra; mnoge gledalce je pozorno nasledoval potek posameznih iger.

Drugo zmago si je priborila XV, divizija na nogometnem igrišču, kjer se je pomerila z XXXI. Izid 2:1 pove da je bila igra precej izenačena in napeta. Pri vsem tem se je v svojih igri čutila prvo XV, ki je v avstrijskem trion Štani-Božič, Ljubič in V. izkazali prvo žogo za žogo, le srede v streljanju ni imel nihče. Možtvi sta v splošnem po kazali zadovoljivo nogomet. Sodnik je bil vsi Perič.

Oba športna dogodka v Novem mestu spet priveda da so rotaki živa sila v našem življenju, saj jih srečujemo kar neprestano na terenih in tekmah za ta ali oni naslov. Smisel in pomen sporta za vsakega človeka je razumljivo nov rod predvsem da je to razumljivo vsakega ki se zaveda, da ne moremo imeti dobrih borcev če nimamo dobrih športnikov.

FD Edinost V.č. vidi vse nogometne na širši sestanek v četrtek 27. t. m. ob 20 v prostore bivšega Sokolskega doma. Načelnik.

TELESNA VZGOJA

Najboljše atlete ima naša vojska

V nedeljo je bilo v Zagrebu končano lahkoatletsko tekmovanje za naslove državnih prvakov

Zadnji dan tekmovanja za državno prvenstvo v lahki atletiki v Zagrebu je potekal v znamenju zelo napetih borb po tebično privlačno pa je bilo zaradi nastopa odličnih sovjetskih športnikov, ki so tudi nastopili na tej prireditvi. Tekmovanju je prisostvovalo okrog 4000 gledalcev, med njimi tudi številni častni gostje, predstavniki civilnih in vojaških oblasti, vsa telesno vzgojna delegacija SZ in sovjetski skauti. Na mislija v Zagrebu. V nedeljo so bile na sporedu še naslednje discipline:

Skok ob palici: 1. Lenert (V) 3.70 m, 2. Pribovek (Sl.) 3.30 m, 3. dr. Buratović (H) 3.20 m, 4. S. in 6. Brlek (Bh). Palic (Lj) in Dodic (V), vsi po 3.10 m. Met kopja: 1. Markušič (H) 54.49 m, 2. Marčelja (H) 52.83 m, 3. Milčič (JA) 51.93 m, 4. Jandrič (JA) 51.20 m, 5. Jone (Srb) 44.94 m, 6. Praček (Sloven.) 42.13 m.

Preko zaprek na 400 m: 1. Bulič (H) 59.2, 2. Jovič (JA) 1:00.6, 3. Skušek (Sl.) 1:00.6, 4. Jereb (Sl.) 1:02.7, 5. Jovič (Srb) in 6. Marčič (H). Tek na 100 m: 1. Turkalj (H) 11.1, 2. Slanac (H) 11.5, 3. Budič (H) 11.5, 4. Podlogar (Sl.) 11.5, 5. Dukič (V) 11.9, 6. Zastopnik JA Vanič je odstopil.

Tek na 800 m: 1. Mikušič (JA) 2:00.7, 2. Srahar (Sl.) 2:00.8, 3. Oberšek (Sl.) 2:01.2, 4. Bedenkovič (JA) 2:01.9, 5. Vod. ka (H) 2:05.2, 6. Gjurčič (H) 2:05.6. Sovjetski tekač Pugačevski, ki je startal izven konkurence, je dosegel čas 1:54.4. Tek na 5.000 m: 1. Flass (H) 15:29.2, 2. Kotnik (JA) 15:31.4, 3. Mihalič (H) 15:40.4, 4. Stefanovič (JA) 16:15.2, 5. Benčič (Sl.) 17:06.6, 6. Timotijević (Srb) 17:11.4. To je bila najboljša vzemljiva tekaška dreves, je Flass evan. širil svojemu večnemu rivalu Kotniku za poraz prejšnjega dneva za 1.000 metrski prog.

Stafeta 4x100 m: 1. Hrvatska 45.7, 2. Slovenija, 46.3, 3. Vojvodina 46.6, 4. Makedonija 51.2. Srbija ni postvela stafete armade za zaradi poškodovanega Vaniča ni mogla nastopiti. Stafeta 4x400 m: 1. JA 3:32.6, 2. Hrvatska 3:38.9, 3. Srbija 3:46.5. Stafeta Slovenije ki je prispela na cilj druga, je bila diskvalificirana, ker je njen prvi tekač zašel v drugo progo.

Med dekletki si je v metru diska prvi borila prvo mesto naša ožja rojalnita Pribovekova, o katerem smo govorili že zgoraj, nastopil tudi 39letni skakalec ob palici Nikolaj Ozolin, ki je preskočil znanako 4 m. Morda bi bil prišel še više, toda zagrebška uprava ni bila pripravljena za take višine. V teku na 100 m so nastopili našim tekačem tekači Sedenoča, ki je pustila seveda vse za seboj in prišla na cilj prva v času 12.2. Največjo pozornost je pa med vsemi vzbudila tudi v Zagrebu silna metalka diska iz Gradice Nina Dumbadze, ki je zalubala ploščo v stanje 45.4 m, daljša od 6.82 m in uspehi sovjetskih atletov so izvalili med tisoči navzočih burno odobravanje.

Kdo so prvi prvaki? Prvi atletski prvaki DRJ so postali po končnih tekmovanjih za državno prvenstvo v Zagrebu naslednji atleti odnosno atletinje:

MOSKI 100 m: Turkalj (H) 11.1, 200 m: Račič (Sl.) 23.4, 400 m: Dermanović (JA) 52.3, 800 m: Mikušič (JA) 2:00.8, 1500 m: Rihnič (JA) 4:10, 5.000 m: Flass (H) 15:29.2, 10.000 m: Godler (JA) 34:16.6, 110 m preko zaprek: dr. Buratović (H) 16.4, 400 m preko zaprek: Bulič (H) 59.2, Stafeta 4x100 m: 1. Hrvatska (Turkalj), Slanac, Marčelja, dr. Buratović) 45.7, Stafeta 4x400 m: JA (Bedenkovič, Rem, Celjuka in Mikušič) 3:32.6. Met diska: Zerjal (JA) 44.04 m, Met kroglice: Jertović (Srb) 13 m, Met kopja: Markušič (H) 54.69 m, Met klavirja: Gubjan (JA) 47.94 m, Skok v višino: Vukov (JA) 175 cm, Skok v daljino: Lenert (V) 6.82 m, Skok ob palici: Lenert (V) 3.70 m, Troškok: Lenert (V) 13.38 m.

ZENSKE

100 m: Varmuža (V) 13.8, 80 m preko zaprek: Madjar (V) 15.2, Stafeta 4x100 m: Hrvatska (Kurath, Holz, Vojak, Stražkovač) 56.6, Met diska: Pribovek (Sl.) 29.58 m, Met kroglice: Marjaček (Sl.) 10.37 m, Met kopja: Sekulič (V) 28.92 m, Skok v daljino: Varmuža (V) 4.53 m.

Sportniki XV. N. D. v Novem mestu

Dve zmagi naših borcev na zelenih mizah in na nogometnem travniku Na proslavi Cankarjeve brigade v Novem mestu je bilo na sporedu tudi obilo sporta

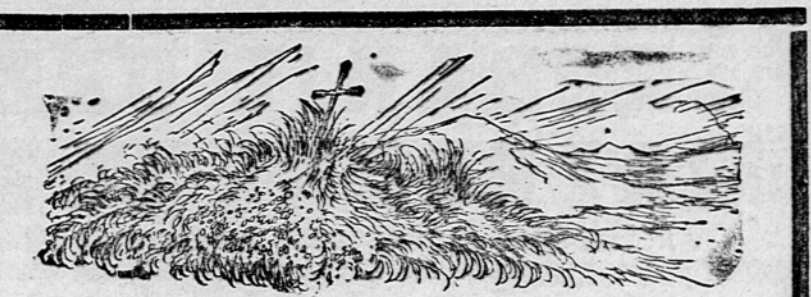
V dvorani bivšega Sokolskega doma je bil dopoldne odigran nazimsko teniški troboj med PD Novo mesto XXXI in XV diviziji. Za Novo mesto nastopili prvi Dolenc in Rih, za XXXI Knific, Garič in Posačnik XV pa so zastopali Božič Gužel in Tomazin.

Med moštvi je visoko zmagala XV, s 16 dobljenimi partijami. Drugo mesto je zasedla XXXI s 6 zmagami, dočim so Novomeščani dobili le 5 partij. Tudi med posamezniki so se valjala XV izkazali pred ostalimi, saj so zasedli vsa tri prva mesta in sicer 1. Božič (ve dobljene igre) 2 in 3 pa si delita Tomazin in Gužel vsak po eno izgubljeno igro Organizacija turnirja je bila dobra; mnoge gledalce je pozorno nasledoval potek posameznih iger.

Drugo zmago si je priborila XV, divizija na nogometnem igrišču, kjer se je pomerila z XXXI. Izid 2:1 pove da je bila igra precej izenačena in napeta. Pri vsem tem se je v svojih igri čutila prvo XV, ki je v avstrijskem trion Štani-Božič, Ljubič in V. izkazali prvo žogo za žogo, le srede v streljanju ni imel nihče. Možtvi sta v splošnem po kazali zadovoljivo nogomet. Sodnik je bil vsi Perič.

Oba športna dogodka v Novem mestu spet priveda da so rotaki živa sila v našem življenju, saj jih srečujemo kar neprestano na terenih in tekmah za ta ali oni naslov. Smisel in pomen sporta za vsakega človeka je razumljivo nov rod predvsem da je to razumljivo vsakega ki se zaveda, da ne moremo imeti dobrih borcev če nimamo dobrih športnikov.

FD Edinost V.č. vidi vse nogometne na širši sestanek v četrtek 27. t. m. ob 20 v prostore bivšega Sokolskega doma. Načelnik.

ZA SVOBODO DOMOVINE SO ŽRTVOVALI ŽIVLJENJE

GORKIČ VLADIMIR, roj. 1. 8. 1923, dij. arhit. gradb. oddelka srednje tehn. šole, član mladih društva »Skales«, je padel v haiki dne 25. 2. 1943 kot mlitri, vodnik 1. č. »Simon Gregoričevega« bat., Gorenj. odred, na Mohorju-St. Jošt nad Kranjem. Do prenosa trupla počiva v gozdu nad Besnico. Žalujoči: oče, mati, Dušan, major, in Marko, brata, Ančka, svakinja, in sorodstvo. Ljubljana, Gorica.

ČIMERMAN FRANC, roj. 1. 1922, mlč. pom., je padel dne 1. 8. 1942 na Milinci, prelaz nad Mojstrano, v borbi s švabi. Do prenosa počiva njegovo truplo na koroški strani. Žalujoči starši; Francka, sestra; Tone, brat, in ostalo sorodstvo. Ljubljana, Bizovik.

GOLOB STANE, dijak real. gimn., roj. 25. 10. 1926, je padel v borbi kot deseter 1. cete 11. bat. SNOUB dne 3. junija 1944 v vasi Vrhe nad Krko. Začasno počiva na pok. v Vidmu. Žalujoči: oče, mati, brat in sorodniki. Ljubljana.

Za svobodo domovine so žrtvovali življenje: KOTNIK RAJKO, uradnik lekarnar na Ravnah, nasilno odpeljan od koroških gestapovcev iz Ljubljane, po dve in polnem zaporu v Celovcu, v Gradcu krivično na smrt obsojen in umorjen.

KOTNIK LOJZE, bogoslovec krškega bogoslovnega učilišča v Krki na Koroškem odpeljan iz zapora v Mariboru in z drugimi od Nemcev kot talec ustreljen pri Mali Nedelji.

KOTNIK DREJČEK, partizan oddelka v Mežiški dolini, mučen od gestapovcev v Dravogradu in s šestimi tovariši ustreljen pri Sv. Neži na Selovcu, kjer ga je s tovariši našla in pokopala sestrična Lojzka Lubasova. Za njimi žalujejo vse družne Kotlekove in drugo sorodstvo. — Guštanj Dobrije, Ljubljana, Beograd, Murska Sobota, Maribor, St. Janj pri Dravogradu.

Ing. POZUN ALOJZ, upravnik rudnika v Tesliču, je bil ustreljen od zločinske roke gestapa 13. I. 1943. v Doboju (Bosna). Njegovo truplo počiva do prevoza v skupnem grobu z osmoric njegovih rudarjev v Doboju. Globoko žalujoči: Ivica roj. Papež, žena; Martica, hčerka, Ivana, mati, Alojz, oče; Karl, brat in družini Papež, Percič.

FERTIN STANKO, partizan, je padel 23. 10. 1944 v Studenčah nad Medvodami, kjer je tudi njegov začasni domek. Globoko žalujoči: Silva roj. Jelen, žena, Bogdan, sinček, Marija, mama, Karel in Viko, brata, Poldi, sestra in ostalo sorodstvo.

REDENSEK SLAVKO, partizan, je padel v jeseni 1943. star 23 let. Pokopan je na pokopališču Veliki Cirknik Dol. Žalujoči: Lojze, Fani, starši; Vlado, Božo, brata in ostalo sorodstvo. Trbovlje, Mokronog, Cleveland.

PLAZNIK JOŽE je bil v Litiži avgusta 1943. od gestapa ustreljen, star 21. let. Žalujoče rodbine: Schäffer, Plaznik, Fabjan in Hribar ter ostalo sorodstvo.

KREŽIŠNIK NEŽKA je umrla v internaciji kot žrtev nemškega terorja marca 1945. Žalujoči: mož Polde; Žoravko in Dragica, otroka.

PETEK GUSTI, borec I. bat. Cankarjeve brigade, je padel 20. 2. 1944. v Stranski vasi pri Novem mestu. Pokopan je v Vavti vasi. Žalujoči prijatelji iz Vavte vasi.

FIRM ZDRAVKO-FERČI, komandant I. bat. Cankarjeve brigade, je padel 1. 4. 1944. v Zajčjem vrhu pod Gorjanji. Pokopan je v Vavti vasi. Žalujoči prijatelji iz Vavte vasi.

LESAR IVAN, partizan, je padel na Pohorskih planinah 1. 1944. v starosti 18 let. Žalujoči starši; France-Jozef, brat; Ivana por. Dejak, Marija, Frančiška, sestre in ostalo sorodstvo. Dane, Ribnica, Ljubljana.

PREBIL ALBIN-BINSKI, partizan, je padel 26. 2. 1943. v vasi Lužarje pri Blokah. Žalujoči: Andrej, oče; Marija, mati; Franc, Jože, brata; Marija, Cilka, Pavla, Ivanka, Rozl, sestre in ostalo sorodstvo.

Za svobodo domovine so žrtvovali življenje: Dne 23. 7. 1943. so bili na Škrilju ustreljeni kot talec: MEHLIN ANTON, MEHLIN FRANC, GLAVAN PEPE, SKULJ DAMJAN, DEBEVC FRANC, SKULJ ANTON, LENIČ JAKOB, LENC ANDREJ, GLINŠEK FRANC, GRADIŠAR FRANC, SIVC FELIKS, GOLOB JANEZ.

Naslednji Škriljčani pa so padli v borbah:

GLAVAN JOŽE, GLAVAN JOŽE, GLAVAN FRANC, GLAVAN ANTON, LAVRIČ FRANC, LAVRIČ ANTON, LAVRIČ JOŽE, SKRBEK JANEZ, CENTA IVANA, GRADIŠAR ANTON, ŠTEBLAJ ANTON; KRALJIC FRANC, KRALJIC KAROLINA, SENJAK JOŽE, PECEK STANKO, ŠTEBLAJ NIKOLAJ, JAMNIK JOŽE, GLAVAN JOŽE, KONILO JERNEJ.

Okrajni odbor OF, odsek za notranje zadeve v Slovenjgradcu, sporoča vsem sorodnikom, da so bili 9. marca 1944. v Šmartnem pri Slovenjgradcu ustreljeni kot žrtve zverineškega nasilja Nemcev sledeči tovariši talci:

ROŽIC MARTIN, PETEK FRANC, BEUTIN ALEKS, KRUSIČ MARJAN, KESIČ KAROL, JAVORSEK MIHA, GREGLJ FRANC, GABRIČ STEFAN, BORSTNER ALOJZ, MOLAN IVAN. Pripeljani so bili iz Celja. Z njimi v skupnem grobu počivata voj. borca: LAZNIK MAKŠ iz Pameč in MIRKAC MARTIN iz Starega trga pri Slovenjgradcu.

GOSTIŠA DRAGO iz Gor. Logatca, politikomisar v Prešernovi brigadi, je daroval svoje mlado življenje v borbi na Jelovci, kjer je bil ranjen, umrl 21. 6. 1944. v bolnici v Podlomu. Žalujoča žena Stefka, sinova Dragec in Peter, sestra Marija Kramberger ter ostalo sorodstvo.

Dr. KRAMBERGER ROBERT iz Gor. Logatca, sodnik v Štabu Vojkove brigade, je padel 4. januarja 1944. pri napadu na žiri, kjer je tudi začasno pokopan. Žalujoča žena Marija roj. Gostiša ter ostalo sorodstvo.

MUHA ANTON, žand. nared. je bil od izdajalcev 1. 1943. iz Vellkih Lašč odpeljan v zap

